

PATVIRTINTA  
Vilniaus apskrities  
Adomo Mickevičiaus  
viešosios bibliotekos direktoriaus  
2022 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. ĮV-20

**VILNIAUS APSKRITIES  
ADOMO MICKEVIČIAUS  
VIEŠOJI BIBLIOTEKA**

**2021 m. veiklos ataskaita**



VILNIAUS APSKRITIES  
ADOMO MICKEVIČIAUS  
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

## TURINYS

BENDROS 2021 METŲ TENDENCIJOS IR PAGRINDINIAI ĮVYKIAI .....	3
INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ BŪKLĖ .....	4
Dokumentų skaitmeninimas .....	7
Informacinės paieškų sistemos formavimas .....	7
LIBIS diegimas ir administravimas .....	8
BENDRUOMENĖS APTARNAVIMAS .....	9
Skaitomumas ir lankomumas .....	9
Paslaugos ir produktai .....	11
Renginiai .....	15
Kvalifikacijos kėlimo renginiai .....	18
Skaitmeninio raštingumo ugdymas .....	21
Duomenų bazių panauda .....	22
METODINĖ VEIKLA .....	22
KOMUNIKACIJA. RYŠIAI SU VISUOMENE .....	25
Bendradarbiavimas .....	28
PROJEKTINĖ VEIKLA .....	30
VEIKLOS TYRIMAI .....	32
PERSONALAS .....	34
ASMENS DUOMENŲ APSAUGA .....	35
KITA VEIKLA .....	35
APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS .....	36
VEIKLOS KRYPTYS 2022 M. ....	38

## BENDROS 2021 METŲ TENDENCIJOS IR PAGRINDINIAI ĮVYKIAI

Dėl COVID-19 viruso pandemijos tęsėsi ekstremali situacija, darydama įtaką skaitytojų aptarnavimui, keisdama paslaugų teikimo galimybes.

Metų pradžioje Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos (toliau – Biblioteka arba VAVB) I aukšte, Registracijoje veikė tik laikinasis knygų grąžinimo punktas (toliau – Punktas). Daugelis veiklų – edukaciniai užsiėmimai, susitikimai, pristatymai ir kt. buvo perkeltos į virtualią erdvę. Bibliotekos darbuotojai dirbo mišriu (nuotoliniu ir nenuotoliniu) būdu. Karantino metu uždarytos Bibliotekos erdvės buvo išradingai panaudojamos – vyko LRT ir kitų TV kanalų laidų filmavimai.

Vasario 26 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu kultūros ir meno darbuotojų grupė įtraukta į valstybės lėšomis finansuojamų profilaktinių koronaviruso tyrimų sąrašą. Šis sprendimas suteikė galimybę ir prievolę nemokamai atlikti koronaviruso testus ne dažniau kaip kas 7 ir ne rečiau kaip kas 10 dienų.

Balandžio mėn. paaiškėjo, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. Vilniaus Žydų viešoji biblioteka (toliau – VŽVB) bus perduota Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai. Buvo numatytas fondo patikrinimas, sudaryta patikrinimo komisija, kuri dirbo iki birželio mėnesio. Fondo patikrinimo išvados buvo pateiktos 2021 m. rugsėjo 24 d.

Nuo balandžio 12 d. vėl pradėjo veikti Interneto ir Periodikos skaityklos. Lankytojai buvo registruojami iš anksto, taikomas 1 val. naudojimosi internetu limitas, patalpose ribojamas lankytojų skaičius. Duris atvėrė Parodų salė, toliau veikė Punktas.

Nuo balandžio 19 d. LR Vyriausybė priėmė sprendimą leisti atidaryti teatrus bei kitas profesionaliojo scenos meno įstaigas, kino klubus, organizuoti renginius su žiūrovais lauke ir patalpose.

Aktyviai prisijungėme prie iniciatyvos „Petys už laisvę“, skirtos informuoti Lietuvos žmones apie nemokamos vakcinacijos nuo COVID-19 galimybes. Gaminome ir platinome informacinius lankstinukus skaityklose, Punte ir kt.

Vasarą pasitikome švelnesnėmis karantino sąlygomis. Nuo birželio 1 d. leista neriboti renginių lauke (Bibliotekos kieme) lankytojų skaičiaus, Bibliotekoje vyko edukacijos, ekskursijos, metodinės išvykos į Vilniaus ir Alytaus savivaldybių viešąsias bibliotekas (toliau – Regionas).

Nuo rugsėjo 13 d. skaitytojai buvo aptarnaujami tik su Galimybių pasais (toliau – GP). Įkūrėme atskirą punktą skaitytojams be GP. Bibliotekoje atsirado papildomų, nenumatytų darbų – prie durų tikrinti Galimybių pasus, į punktą be GP atnešti užsakytus leidinius ir kt.

LR Seimas paskelbė 2021 m. iškilias asmenybes – Lietuvos ir Lenkijos karo vadą Joną Karolį Chodkevičių, partizaną Juozą Lukšą-Daumantą, kardinolą Vincentą Sladkevičių, poetą Vytautą Mačernį, mokslininkus Jurgį Ambraziejų Pabrėžą, Mariją Gimbutienę ir kt., kuriuos įvairiomis priemonėmis minėjome ir pagerbėme.

2021 m. pradėjo veikti modernizuota LIBIS sistema, kuri skaitytojams ir darbuotojams atnešė ne tik pokyčių, bet ir įtampos. Modernizavimo metu buvo siekiama sujungti Lietuvos bibliotekas į bendrą informacijos tinklą, sukurti jungtinį LIBIS bibliotekų katalogą; perkelti katalogavimo, komplektavimo, duomenų valdymo procesus į interneto terpę, sudarant korporatyvinio katalogavimo tinklą ir išnaudojant bendrus resursus; užtikrinti duomenų apsaugą ir operatyvų duomenų atnaujinimą bei pateikimą; pritaikyti LIBIS naudotojo sąsają šiuolaikinėms technologijoms ir mobiliems įrenginiams. Projektą įgyvendino „Insoft“, „Asseco Lietuva“ kartu su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka (toliau – LNB). Deja, projekto organizatoriams nepavyko laiku ir kokybiškai pasiekti šių ambicingų tikslų – atnaujinta LIBIS programa strigo, sulaukta nepasitenkinimo iš skaitytojų, su programa nesąveikavo savitarnos įrenginiai, ilgai neveikė el. statistikos apskaita ir daugelis kitų funkcijų. Modernizavimo projektui pasibaigus, likome su neišspręstomis problemomis, kurios apsunkino darbą ir skaitytojų aptarnavimą.

Metų pabaigoje daug dėmesio buvo skirta darbams, susijusiems su bibliotekos struktūros kaita: parengtas centrų kaitos į skyrius bei vidinės struktūros keitimosi projektas, redaguoti pareigybių aprašymai, atnaujinti Bibliotekos ir centrų nuostatai.

## INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ BŪKLĖ

2021 m. bibliotekos fondo dydis buvo 420537 fiz. vnt., 179199 pav. 2021 m. išliko fondo mažėjimo tendencija: fondo nurašymas didesnis nei gavimas.

	Fiz. vnt.	Pav.
Gauta per metus	11452	4826
Nurašyta per metus	14499	4546
Fondo dydis	420537	179199

Pagrindiniai fondo vertinimo rodikliai:

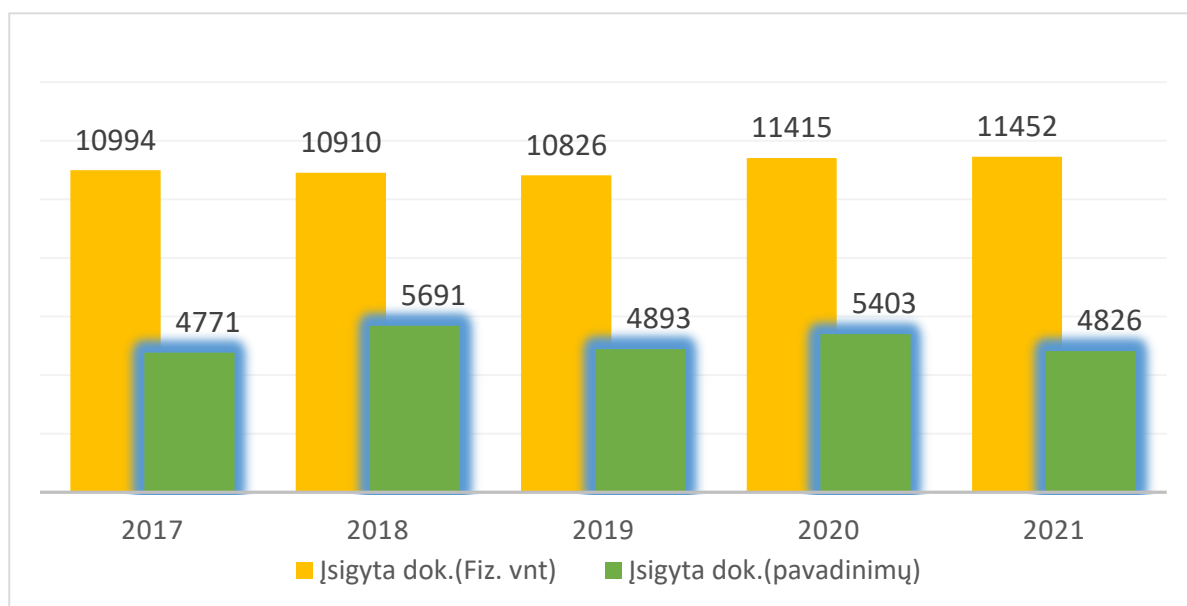
bibliotekos fondo atnaujinimo koeficientas – 2,7;

fondo apyvarta – 0,5.

Fondo atnaujinimo rodiklis buvo pastovus ir tinkamas bibliotekai, o fondo apyvartos rodiklis netenkino, nes rodė, jog fondas vis dar yra per didelis, panaudojamas neefektyviai.

2021 m. fondas papildytas 11452 fiz. vnt. dokumentų. Jiems įsigyti iš biudžeto buvo skirta 119889 Eur., paramos būdu buvo įsigyta 2797 fiz. vnt.

*Fondų formavimas 2017-2021 m.*



Didžioji dalis gautų dokumentų paskirstyti bendrųjų fondų dalyje:

Abonemento fondas – 6657 fiz. vnt.;

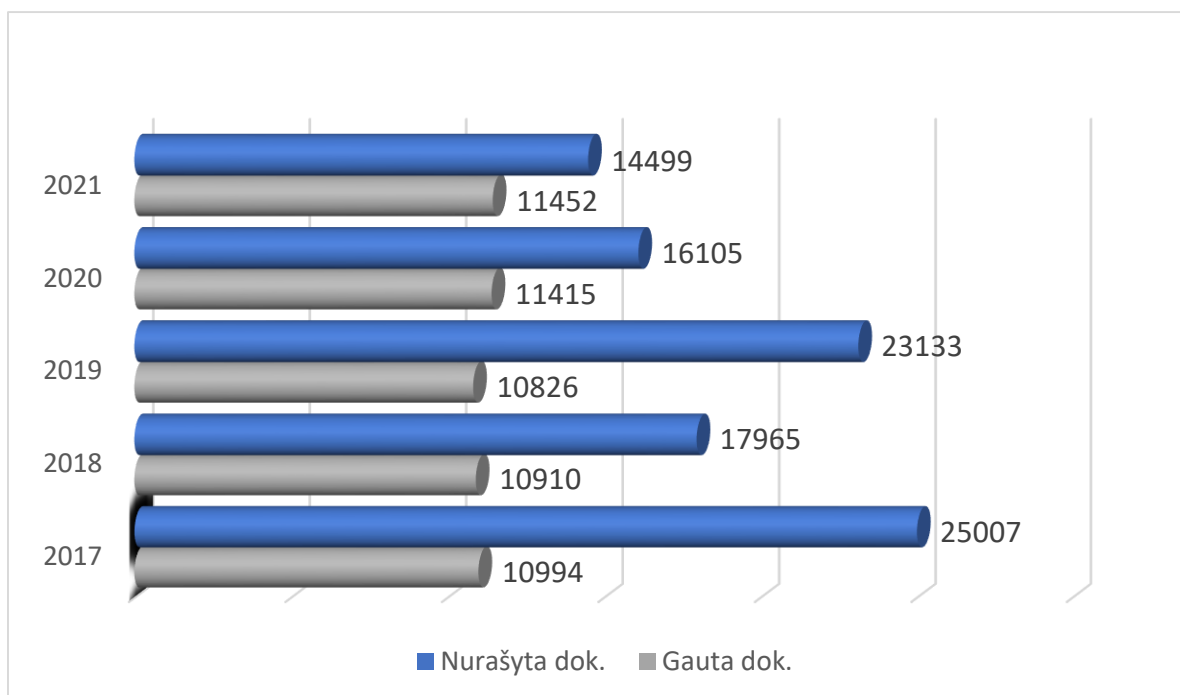
Meno fondas – 498 fiz. vnt.;

Vaikų literatūros fondas – 1758 fiz. vnt.;

Atminties kolekcijos papildytos apie 1000 fiz. vnt. Iš jų: Mickevičianios fondas papildytas 85 fiz. vnt; Vilnistikos kolekcija – 62 fiz. vnt.

80 proc. gautų naujų leidinių dislokuoti atviruose fonduose.

Dokumentų nurašymas išlieka būtinu ir labai aktuali atrankos procesu. Iš fondo pašalinta 14499 fiz. vnt.



Atlikta Vilniaus žydų viešosios bibliotekos fondo (daugiau 10 tūkst. fiz. vnt.) patikra, vykdytas nurašymas ir perdavimo darbai. Apskaitomi fondo perdavimo ir nurašymo darbai perkelti į 2022 m. Paruoštas perduoti Vilniaus žydų viešosios bibliotekos fondas – 10270 fiz. vnt.

Sukurtas Vilnistikos fondas (637 fiz. vnt.) ir suformuota Vilnistikos skaitykla.

Ir toliau vykdėme dovanojamų leidinių priėmimą, saugojimą, paskirstymą ir išvežiojimą Lietuvos apskričių ir savivaldybių bibliotekoms.

2021m. buvo priimti 11 035 leidiniai ir išvežti į kitas bibliotekas 10 335 leidiniai. Tai labai įvairi literatūra: mokslinė, grožinė, publicistinė, periodiniai leidiniai „Kultūros barai“ ir „Mano ūkis“.

Viešiname ir pristatėme skaitytojams Atminties fondus. Parengtos 4 parodos eksponuotos Mickevičianos ir Retų leidinių skaityklose.

Parengtos 3 parodos „Pasaulio bibliotekos“ regionui (eksponuotos Trakų raj. savivaldybės viešosios bibliotekos 3 filialuose).

Metų eigoje buvo nuspręsta pakeisti pristatymo formatą ir pristatyti Mickevičianos fonde esančius leidinius tęstinių straipsnių formatu. 2021 m. pristatyta pirmoji dalis – „Adomo Mickevičiaus pirmieji leidiniai Mickevičianos fonde“ <http://mickevicius.amb.lt/straipsniai/>.

## Dokumentų skaitmeninimas

Bibliotekoje vystomos dvi skaitmeninimo kryptys:

- Projekto „Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės vystymas“ veiklos (projektas oficialiai mūsų bibliotekai baigėsi 2021 m. gegužės 5 d.).
- Bibliotekos Atminties kolekcijų dokumentų viršelių bei ypatingų juose esančių ženklų fiksavimas skaitmeniniu būdu, naujų leidinių pristatymas tinklalapyje ir pan.

Pagrindiniai rezultatai:

Fondo skaitmeninimas	Faktinė reikšmė
Suskaitmenintų objektų skaičius per metus (vnt.)	3784
Iš jų – Suskaitmenintų ir skaitmeninių kultūros paveldo objektų skaičius	2650
Savivaldybių viešųjų bibliotekų, kurios naudojami apskrities viešosios bibliotekos skaitmeninimo centro paslaugomis, skaičius	5

Bendradarbiauta su 5 Regiono bibliotekomis:

- Elektrėnų savivaldybės viešąja biblioteka;
- Lazdijų r. savivaldybės viešąja biblioteka;
- Trakų r. savivaldybės viešąja biblioteka;
- Ukmergės r. savivaldybės Vlado Šlaito viešąja biblioteka;
- Vilniaus r. savivaldybės Centrine biblioteka.

Nuskenuota: 63 objektai, 4 142 vaizdai.

Pasibaigus projekto „Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės vystymas“ veikloms bibliotekoje liko 1 darbuotojas, kurio veiklos susijusios su dokumentų skaitmeninimu.

## Informacinės paieškų sistemos formavimas

Bibliografinių įrašų kūrimas po naujos LIBIS aplinkos įvedimo rugpjūčio mėnesį tapo vienu iš imliausių, sudėtingiausių informacinių išteklių tvarkymo darbų. Ne tik statistikos nebuvimas buvo problema, vis dar buvo nesutvarkytų Jungtinio katalogo problemų (dingę pastabų laukai, bibliotekos dokumentų ypatybių aprašymo praradimas, UDK bazės nebuvimas,

visiškai kitas ISBD standartas, nauji laukai, ypač koduoti, kuriuos reikėjo pildyti ranka, dubliuojant kodus kilo diskomfortas, ilgėjo laikas, skiriamas kurti bibliografinį įrašą). Nebuvo susitarta ir dėl bendros politikos.

2021 m. iš viso sukurti 6386 bibliografiniai įrašai, redaguota 24381 bibliografinis įrašas.

### **LIBIS diegimas ir administravimas**

2021 m. įdiegta nauja LIBIS aplinka. Tam buvo skirti 2 projektai: METIS (Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida) ir LIBIS atnaujinimas. Šio projekto tikslai: modernizuoti LIBIS, perkelti LIBIS bibliotekų teikiamas elektronines paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą, ir plėtoti portalą **ibiblioteka.lt**, kuriant naujas ir modernizuojant esamas elektronines paslaugas. Tik pradėjus diegti atnaujinimus paaiškėjo, jog projektai neatitinka lūkesčių. Strigo tiek išorinis portalas, tiek vidinė, bibliotekininkų kuriama, dalis. Gaila, bet programa atrodė kaip žingsnis atgal. Bibliotekos turėjo teisintis prieš skaitytojus dėl netinkamai teikiamų ar neteikiamų paslaugų, darbuotojai patyrė didelį stresą, darbų atlikimas strigo ir ilgėjo procedūrų laikas. LNB nelabai korektiškai bendravo su bibliotekine bendruomene, todėl buvo pradėti rašyti prašymai tobulinti sistemą, skundai įvairioms institucijoms, rengiami įvairūs pasitarimai, kurie kartais pasibaigdavo be rezultatų. Po ilgų konsultacijų buvo pradėti tobulinimo darbai.

Informacinių išteklių centras kuravo LIBIS fondų posistemes (atsakinga centro vadovė Asta Kazakevičiūtė-Bankauskienė), tačiau daugelis darbų buvo atliekami kartu su Skaitytojų aptarnavimo centro vyriausiąja bibliotekininke paslaugų vadybai Karolina Šutova, kuri yra LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemų administratorė. Testavimo, vertinimo darbai vyko iki 2021 m. pabaigos.

Daug dėmesio buvo skirta mokymams. Tai nebuvo lengvas procesas, nes didžioji dalis procesų dar nebuvo įdiegti kai juos jau reikėjo pristatyti Regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojams.



# BENDRUOMENĖS APTARNAVIMAS

## Skaitomumas ir lankomumas

LIBIS sistemos pertvarka nesuteikė galimybių operatyviai ir tiksliai užfiksuoti statistinių duomenų, dalis darbų vyko rankiniu būdu, perregistruotus skaitytojus vienu metu skaičiavome pagal popierines registracijos korteles ir t.t.

Metų pradžioje pastebėtas didelis skaitytojų aktyvumas, pvz., sausio 4 d. Punte apsilankė 400 lankytojų, į namus jiems išduota virš 500 leidinių. 24/7 veikiantys knygų grąžinimo įrenginys ir knygomatas leido skaitytojams pasiskolinti ir grąžinti knygas bekontakčiu būdu.



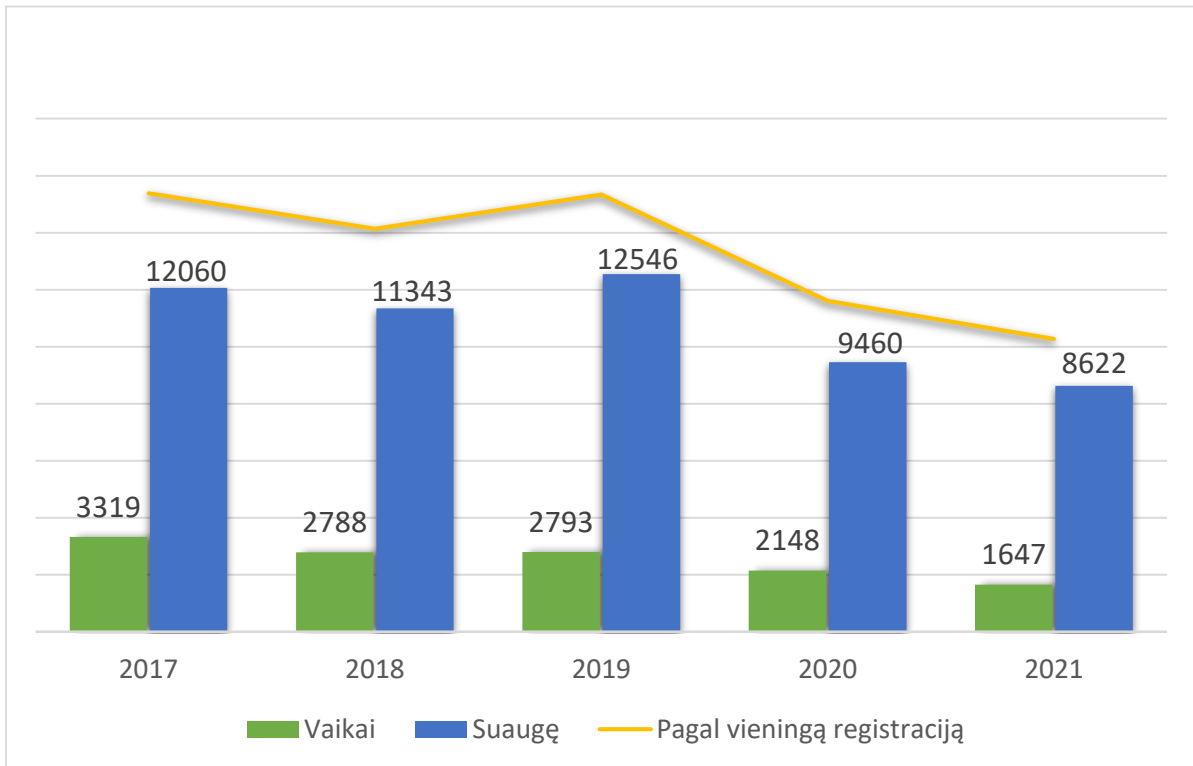
*Skaitytojų eilė prie bibliotekos pandemijos metu*

Balandį vidutiniškai per dieną Punte buvo išduoti 557 leidiniai, apsilankė 260-300 aktyvių vartotojų, knygomatu per dieną vidutiniškai pasinaudavo 15 skaitytojų.

Nuo gegužės 3 d. atvėrėme skaitytojams atvirusius fondus, visas skaityklas, Kūrybos laboratoriją.

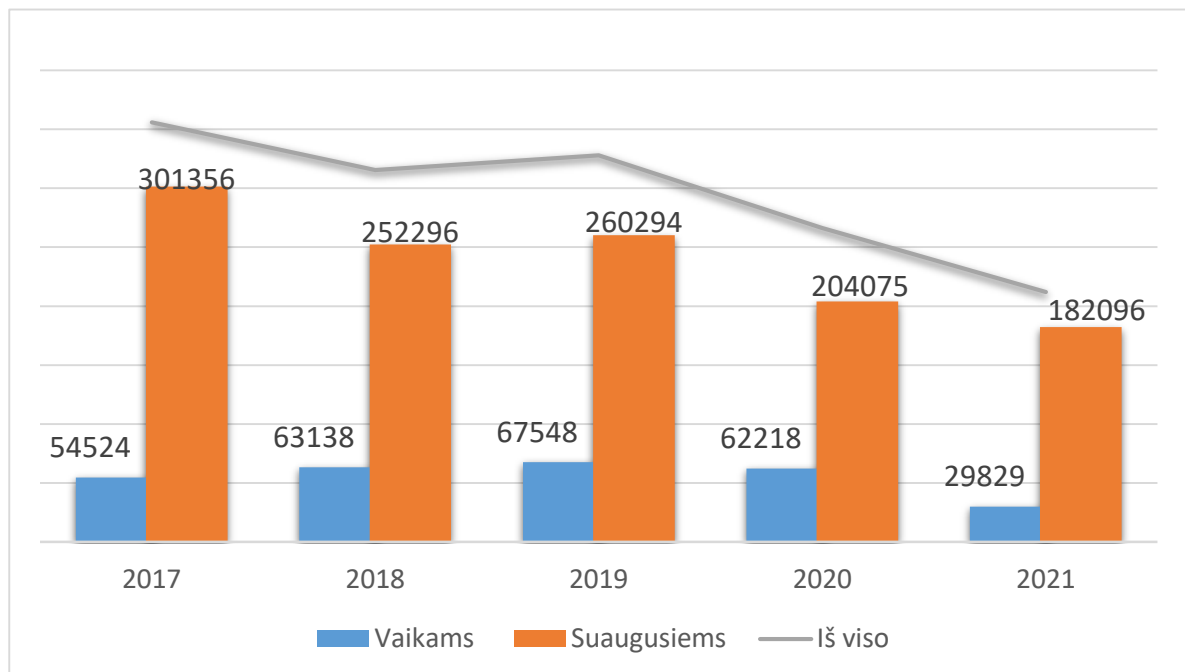
Per metus apsilankė 345088 (160725 fizinių ir 184363 virtualių) lankytojų (planuota iš viso 325800). Lankomumo planas įvykdytas 106%. Užfiksuoti 10269 registruoti vartotojai, iš jų 7932 perregistruoti, 2337 nauji vartotojai.

Registruoti vartotojai 2017–2021 m.



Į namus išduota 211925 fiziniai leidiniai (iš jų –29829 vaikams).

Dokumentų išduotis 2017-2021 m.



Bibliotekos darbuotojai stengėsi profesionaliai ir operatyviai reaguoti į skaitytojų klausimus, nuotolinius prašymus, laiku užsakyti, rezervuoti ir išduoti leidinius. Sulaukėme

padėkų, mums rašė socialiniuose tinkluose, el. paštu, dėkojo už galimybę skolintis leidinius, išsakė lūkesčius, kad Biblioteka nebūtų visiškai uždaryta dėl karantino ir ateityje teiktų visas paslaugas. Gyventojų nuomonės ir laiškai parodė, kad mūsų Biblioteka yra reikalinga ir vartotojams patraukli.

2021 m. pabaigoje Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centro (toliau – RBMVC) atliktas tyrimas „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vartotojų pasitenkinimas paslaugomis“ parodė, kad Bibliotekos teikiamos paslaugos yra vertinamos palankiai. Absoliuti dauguma respondentų ketina ir toliau lankytis Bibliotekoje, naudotis įvairiomis paslaugomis, be to yra linkę rekomenduoti ją kitiems. Itin palankiai įvertintos paslaugos, kurių kokybė susijusi su personalo profesionalumu bei kompetencijomis, bibliotekininko kontaktu su vartotojais. Pozityviai vertinamos bibliotekininkų teikiamos konsultacijos bei pagalba ieškant ir naudojantis informacija.

Skatindami skaitomumą, birželio 1 d. – rugpjūčio 31 d. dalyvavome nacionalinėje Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio apskričių ir savivaldybių viešųjų, mokyklų bei Lietuvos aklių bibliotekų kartu su LR Kultūros ministerija rengiamoje skaitymo akcijoje „Vasara su knyga“. Priimti skaitymo iššūkį pakvietėme jaunimą, moksleivius, šeimas, senjorus ir skaitytojus turinčius (ne) galią, pasiryžusius perskaityti 5 knygas: detektyvinę knygą, knygą, kurios pavadinimą sudaro ne mažiau kaip 4 žodžiai, literatūrine premija apdovanotą knygą, praėjusiam tūkstantmetyje išleistą knygą, linksmą knygą. Mūsų Bibliotekoje „Vasara su knyga“ iššūkį priėmė 199 skaitytojai, įveikė 110, o iš viso mūsų Bibliotekos iššūkio dalyviai perskaitė 916 knygų.

Vasarą kieme įsteigėme dar vieną papildomą knygų mainų lentyną „Po arkadomis“, kur skaitytojai galėjo atnešti perskaitytą, pasiimti neskaitytą knygą, skaityti ir dalintis knygomis ne uždaroje patalpoje, o lauke.

## **Paslaugos ir produktai**

Sukūrėme 12 naujų paslaugų, pilnai įdiegėme knygomato paslaugą, patalpų rezervavimo internetinį įrankį; didžiausių renginių LIVE transliacijų ciklą, el. žaidimus kraštotyros temomis, video pasakojimų ciklą apie naujausias kraštotyros parodas bibliotekoje, virtualių paskaitų „Pašnekesiai apie Adomą Mickevičių“ ciklą, vykdėme nuotolines vaizdo konferencijas su mokyklomis, gimnazijomis, visuomeninėmis organizacijomis, Bibliotekos ekranuose įgyvendinome jaunųjų kūrėjų virtualių parodų ciklą, siūlėme virtualias literatūrines edukacijas vaikams: „Noselė Seklys“ ir „Adomo bingo“. Suteikėme galimybę naudotis 21 prenumeruojama ar laisvos prieigos duomenų baze.

Naujais elektroniniais produktais ir paslaugomis populiarinome Bibliotekos fondus ir kolekcijas. Artėjant Vilniaus miesto 700-ųjų metų jubiliejui sukurtas el. žaidimas „Žvilgsnis į Vilniaus istoriją“, kurį parengė vyresnioji bibliografe Jurgita Lazauskaitė ir bibliotekininkė Gerta Stanionytė, o bibliografių Jurgitos Lazauskaitės, Nijolės Sisaitės ir Zitos Tiukšienės iniciatyva parengtas ir išleistas elektroninis leidinys „Mintys apie Vilnių“ sulaukė dėmesio iš skaitytojų bei gražių žodžių iš Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo. Leidinys parengtas naudojantis Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje buvusią citatų kartoteką. Joje sukaupta keli šimtai ranka rašytų citatų apie Vilnių. Citatas kelis dešimtmečius rinko ilgametė Bibliotekos bibliografė Kazimiera Šiaudinienė (1933 – 2020 m.), Marija Batutytė Džiaugienė (1919 – 2010 m.), Nijolė Sisaitė ir kt.

Siekiant pagreitinti sulėtėjusią paiešką svetainėje „Vilnijos vartai“, vyresnysis edukatorius Ugnius Raugalas sukūrė naują jos versiją. Bibliografai perkėlė kraštotyrinę informaciją į naują, greitesnę ir funkcionalesnę platformą. Padidėjo unikalių prisijungimų skaičius (planuota 50000 prisijungimų, įvyko 52611).

Dailininkė Kristina Karvelytė sukūrė 12 vnt. el. atvirlaiškių, atvirose fonduose nuolat veikė jos atvirlaiškių paroda „Atvirukas rašytojui“, kurios turinys susietas su konkrečiomis rašytojų kūrybos temomis ir datomis.

Vyriausioji bibliotekininkė Austrių skaityklos veikloms Karmela Rudaitienė inicijavo aktualiausių knygų video pristatymų ciklą (6 vnt.) iš skaityklos fondų, vyko tęstiniai vokiškai kalbančių skaitytojų klubo susitikimai virtualioje erdvėje. Vilniaus universiteto studentė, atlikusi praktiką skaitykloje Evelina Šarauskaitė parengė virtualią parodą vokiečių k. „*Im Gewitter mit Ingeborg Bachmann*“; praktikantę konsultavo ir jos sukurtos parodos tekstą redagavo Karmela Rudaitienė.

Bibliotekos specialistų pastangomis per metus suorganizuota 119 įvairių parodų, įskaitant 27 virtualias parodas – įvairiomis temomis: apie žymius žmones, Vilnių, rašytojus, dailininkus, įvykius ir kt. Turinio unikalumu pažymėtina vyriausiosios bibliografės Zitos Tiukšienės surengta virtuali paroda „Vilnijos dvarų bibliotekos. Atspindžiai spaudoje“.

Kiekvieną mėnesį Bibliotekos interneto tinklapyje [www.amb.lt](http://www.amb.lt) buvo pristatomos naujų knygų parodos.

Vyko aktyvi ir dinamiška Vaikų bibliotekos virtualių produktų ir edukacijų kūrimo veikla, efektyvi paslaugų sklaida. Buvo populiarūs virtualūs šeimadieniai, edukacijos ir parodos apie vaikų rašytojus, įdomiausias knygas ir kt.

Vyresnysis multimedijų dizaineris Mindaugas Masaitis profesionaliai kūrė reklaminius vaizdo siužetus, vizualines renginių ir paslaugų reklamas, užsklandas – viršelius, fotografijų albumus, tiesiogines arba įrašytas video transliacijas ar kitus elektroninius produktus.

Vyresnysis bibliografas Linas Janulevičius organizavo pokalbių ciklą internete (3 vnt.) su muziejininku, Adomo Mickevičiaus kūrybos tyrinėtoju Rimantu Šalna „Pašnekesiai apie Adomą Mickevičių“. Vyresnioji bibliografė Jurgita Lazauskaitė ir Gerta Stanionytė parengė el. viktoriną-žaidimą „Pasivaikščiokime po žaliąjį Vilnių“.

Bibliografų nuolat pildomas ir populiarinamas el. duomenų bazių „Vilnijos vartai“, „Bičių korys. bendruomenių kraštotyra“ turinys sulaukė vis didesnio dėmesio, didėjo jų lankomumas.



*„Biblioteka visiems“ dėlionė*

Vadovaudamiesi principu „Biblioteka yra visiems“, siekėme sumažinti atstumą, skiriančią Biblioteką ir specialiųjų poreikių turinčius lankytojus.

Biblioteka prisidėjo rengiant ir dalyvavo Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje vykusiame viename didžiausių bibliotekininkų metų renginių „Biblioteka visiems. Konferencija+“. Konferencijoje kalbėjomės apie socialiai pažeidžiamų grupių socialinės atskirties mažinimą ir bibliotekų prieinamumą įvairių gebėjimų žmonėms, bendromis jėgomis sukūrėme bibliotekų prieinamumo visiems manifestą.

Konferencijų ir mokymų įkvėpti, peržiūrėjome ir pradėjome testuoti naujas paslaugas skaitantiems kitaip ir įvairių negalią turintiems žmonėms. 2021 m. testavome tris naujas paslaugas, kurias tobulinsime ir pilnai įdiegsime 2022 m., tai:

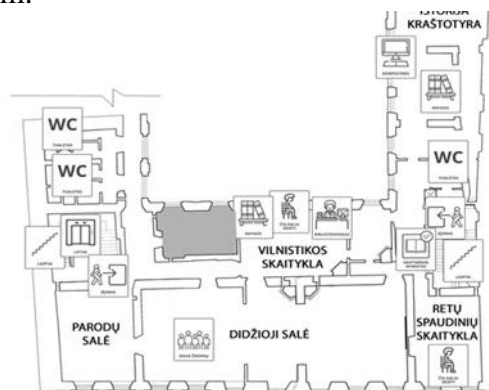
- paslaugos judėjimo negalią turintiems skaitytojams. Testavome ir paskelbėme knygų į namus pristatymo paslaugą: asmenims, turintiems judėjimo negalią / neįgalumo pažymėjimą dėl fizinės negalios; vyresniems nei 70 m. senjorams, turintiems senatvės judėjimo problemų; asmenims, dėl sveikatos sutrikimų laikinai negalintiems judėti.
- paslaugos skaitantiems kitaip. Brailio rašto spausdintuvas. Skaitantiems kitaip atvėrėme galimybę tobulėti, bendrauti, pažinti pasaulį ir Biblioteką. Periodikos skaitykloje įrengėme kampelį, skirtą regėjimo negalią turintiems skaitytojams. Įrenginiai padės atspausdinti jų pasirinktą tekstą Brailio raštu arba jį paversti garsu.

- priemonės, padedančios lengviau bendrauti. Vaikų bibliotekoje įdiegėme ir testavome specializuotų bendravimo kortelių kūrimo naudojantis programine įranga „Boardmaker“ paslauga.



*Bendravimo kortelės gamybos akimirka*

Ji skirta bendravimo kortelių, kurias naudoja tėvai, pedagogai, logopedai bei kiti specialistai, dirbantys su asmenimis, turinčiais kalbos, elgesio ir emocijų sutrikimų, cerebrinį paralyžių, intelekto sutrikimų, įvairiapusių raidos, autizmo spektro sutrikimų, sukūrimui. Įranga „Boardmaker“ palengvina šių bendravimo kortelių rengimą ir siūlo net 50 tūkst. piešinių archyvą, suskirstytą į įvairias kasdieninio bendravimo temas. Vyresnioji bibliotekininkė-kultūrinės veiklos koordinatore Aistė Kančauskaitė dalyvavo mokymuose ir toliau tobulino darbo šia programa įgūdžius. Testavome sensorinius žemėlapius – aiškius ir konkrečius Bibliotekos erdvių planus, kuriuose pažymėtos tyliosios ir triukšmingos, ryškiai apšviestos zonos, konsultantų, fondų ir kitų objektų vietos. Šie žemėlapiai pagelbės žmonėms dėl sensorinių (aklumo, silpnaregystės, autizmo spektro sutrikimų (ASS)), fizinių funkcijų, raidos, kompleksinių sutrikimų ir kitų įgimtų ar įgytų sveikatos sutrikimų operatyviau pažinti Bibliotekos erdves ir padės lengviau jose orientuotis. Sutrikimų turintis asmuo (jo šeimos nariai) gali iš anksto parsisiųsti žemėlapi, kuriame specifiniais ženklais pažymėtos vietos, galinčios sensoriškai dirginti asmenį. Taip pat pažymėtos vietos, kuriose nuo dirgiklių galima pasislėpti, nusiraminti ar tiesiog pabūti vienam.



*Bibliotekos sensorinio žemėlapio fragmentas*

Atsižvelgdami į pandeminę situaciją, darbingumui susigrąžinti, depresijai įveikti kai trūksta natūralios dienos šviesos, įsigijome šviesos terapinių lempų. Siekdami dezinfekuoti lankytojų ir darbuotojų erdves įsigijome recirkuliatorius ir kvarcines lempas.



*Viršuje – recirkuliatorius, apačioje – šviesos terapinė lempa.*

## **Renginiai**

2021 m. vaikams ir suaugusiesiems suorganizuoti 593 renginiai, juose dalyvavo 19927 dalyviai. Įvyko 75 ekskursijos; Bibliotekos istorija, erdvėmis, rūšiais ir paslaugomis domėjosi 500 dalyvių. Edukaciniuose užsiėmimuose Bibliotekoje dalyvavo 2180 žmonių (iš jų – 1299 vaikai ir mokiniai); virtualiuose edukaciniuose užsiėmimuose dalyvavo 3815 vilniečių.

Metų pradžioje vyriausioji kultūrinių veiklų koordinatore Rūta Skorupskaitė išradingai panaudojo Bibliotekos erdves: rengė įvairių menininkų autorines parodas ant Bibliotekos palangių.

Vyresnysis multimedijų dizaineris Mindaugas Masaitis suorganizavo 28 tiesiogines renginių transliacijas internete, V. P. Andriukaičio seminario trečios dalies „Ką apie sveikatinimą turi žinoti kiekvienas bibliotekininkas?“ tiesioginę transliaciją Bibliotekos YouTube paskyroje. Įvairiomis priemonėmis – parodomis, akcijomis, paminėjome Lietuvos nacionalinę knygų savaitę.

Į gegužę Renginių salėje įvyko literatūros vakaras, skirtas poeto Pauliaus Širvio 100-osioms gimimo metinėms, o mėnesio pabaigoje keturioliktą kartą nutūpė „Poezijos pavasarėlio“ paukštė. Renginių salėje poeziją skaitė ir savo mėgstamiausius eilėraščius iš Evelinos Daciūtės knygos „Paslapčiausia paslaptis“ iliustravo Vilniaus Vytės Nemunėlio mokyklos antrokai.

Vasarą pasitikome minėjimu, skirtu poeto Vytauto Mačernio 100 - osioms gimimo metinėms, tarptautiniu poezijos festivaliu „Poezijos tiltai“ ir kt. Susitikome su žolininke, augalų užkalbėtoja Dalia Treigiene. Įveiklinome Bibliotekos kiemą: čia vyko tęstinis edukacinių užsiėmimų ciklas „Muzikos terapijos metodai socialiniame gyvenime: sutartinės“. Užsiėmimus vedė Agota Zdanavičiūtė - Bėkštė; renginius tiesiogiai transliavome Bibliotekos Facebook paskyroje.



*Sutartinių dainavimo akimirkos*

Tęsėme į Kultūros paso paslaugų rinkinį įtrauktas programas (11 vnt.): „Knygų lobis“, „Šnipai bibliotekoje“, „Tapk kompozitoriumi!“, „Prisijaukinkime pasaką“, „Atpažink ženklus“, „Atnaujink mane“, „Egodokumentai: lobių skrynia, kuri pradeda atsiverti“, „Šešėlių pasakojimai“, „Interaktyvi pažintis su programavimu“, „3D kūrybinės dirbtuvės: modeliavimas ir spausdinimas“, „Informacijos vandenynai: išmok plaukti ir nepaskęsi“ (nuo gegužės 10 d.).

Pažymėtini įdomiai ir išradingai kiekvieną šeštadienį organizuojami ir vedami Šeimadieniai, per kuriuos buvo skaitomos knygos, kuriami kūrybiniai darbeliai, pasakojami įdomūs dalykai, atsakoma į vaikų klausimus. Aktyviai bendradarbiaujant su mokyklomis vykdomi Protmūšių renginiai. Įvairiais renginiais Bibliotekoje paminėta Šiaurės šalių literatūros savaitė. Bendradarbiaujant su Kaniterapijos asociacija rudenį pradėjome tęstinių užsiėmimų „Skaitymas su šunimi“ ciklą. Šie seansai skirti pradinių klasių mokiniams, siekiant skatinti vaikų norą skaityti ir jų domėjimąsi literatūra. Renginiai bus tęsiami ir 2022 m.

Buvo tęsiamas vyresniojo edukatoriaus Ugniaus Raugalo organizuojamų edukacijų moksleiviams ciklas. Edukacijoje „Susikurkime kompiuterinį žaidimą“, skirtoje 12-16 metų vaikams, buvo mokoma naudotis nemokamu internetiniu įrankiu MakeCode, kuris dėl savo supaprastinto grafinio programinio kodo pateikimo puikiai tinka tiek pirmajai pažinčiai, tiek ir pažengusiems programuotojams. Kitoje nuotolinėje edukacijoje „Kaip vektorizuoti paveikslėlį ruošiant maketą pjaustymui plėvelėje“ buvo mokoma kaip patiems susikurti lipduką.



Kūrybos laboratorija nuolat kvietė suaugusiuosius ir vaikus naudotis čia esančia įranga: laboratorijos patalpose susimaketuoti ir patiems pasigaminti norimos formos lipduką, vienspalvę aplikaciją ant marškinėlių ar medvilninio maišelio, apdoroti fotografijas ir kt.

Dailininkės Kristinos Karvelytės sukurta dviejų dalių nuotolinė edukacija – siuvinėjimo dirbtuvė ir parengiamoji medžiaga prieš edukaciją „Sofijos užrašinė“ buvo pasiūlyta Regiono bibliotekoms ir sulaukė teigiamų atgarsių.

Bibliotekos erdvėse nuolat veikė įvairios teminės, naujų knygų, vienos knygos, dedikacijų, eilėraščio, dailės ir kt. parodos. Vyresn. bibliotekininkė Milda Markovskytė - Šapurova ėmėsi naujos iniciatyvos – populiarinti komiksus. Komiksų parodą „Devintasis menas“ ji parengė dviem formatais – leidinių ir virtualią. Bibliotekininkė Gerta Stanionytė populiarino retus spaudinius, parengė parodą „Mūsų bibliotekos raritetai“. Vyriausioji kultūrinių veiklų koordinatore Rūta Skorupskaitė ir dailininkė Kristina Karvelytė parengė parodą „Teatro iškilieji. Jonas Jurašas ir Aušra Marija Jurašienė“.

Dalyvavome septintajame architektūros festivalyje „Open House Vilnius“, festivalyje „Heritas“, „Kultūros naktis“. Vieną dieną Skaitymo festivalis „išėjo“ į senamiestį. Vilniaus rotušėje vyko „Valanda Adomui Mickevičiui“. Pokalbiui apie Adomo Mickevičiaus kūrybą ir gyvenimą vyresnysis bibliografas Linas Janulevičius pakvietė du šios srities specialistus – knygų apie Adomą Mickevičių autorius ir vertėjus, nusipelnčius Lietuvos ir Lenkijos kultūros veikėjus Rimantą Šalną ir Voicechą Piotrovičių. Renginyje pristatyta viena naujausių Adomui Mickevičiui skirtų knygų – Ksavero Prušinskio „Apysaka apie A. Mickevičių“.



*Iš kairės į dešinę: Voicechas Piotrovičius, Rimantas Šalna, Linas Janulevičius*

Renginių salėje parodytas pagal Adomo Mickevičiaus poemą „Gražina“ sukurtas spektaklis „LYDA“. Biblioteka tapo šio projekto bendrapartnerė.

Vyko tęstinė dviejų skaitytojų klubų veikla (lietuvių ir vokiečių kalbomis), „Vokiečių kalbų dienoms“ skirtas renginys apie gražiausias Austrijos vietas, kuriame susirinkusieji vokiečių kalba pasidalijo išpūdžiais apie įsimintiniausias Austrijoje aplankytas vietas. Paminėta Austrijos nacionalinė diena.

Lapkritį suorganizavome Jurgio Vanago knygos „Pliateriai: asmenybės, veikla, paminklai“ pristatymą. Knygoje pateikiama Pliateriams priklausiusių Latvijos, Ukrainos, Lietuvos miestelių, dvarų, parkų, sodybų, rūmų apžvalga.

Holokausto 80-mečiui skirtuose renginiuose prisiminėme žydų tautos tragediją ir skaudžias istorijos pamokas: įvyko dokumentinio filmo „Gyvybės ir kančių duobė“, knygų „Samuelis Kuklianskis. Teisininkas“ ir Ruth Reches „Holokaustą patyrusių asmenų tapatybės išgyvenimai“ pristatymai.

Literatūros vakaruose, aptarėme iškilių asmenybių, dariusių įtaką Lietuvos poezijos raidai, gyvenimą ir kūrybą. Organizavome knygų pristatymus apie legendines asmenybes – Rimantės Tamoliūnienės „Žiniuonės kišenė“ (apie Eugeniją Šimkūnaitę) ir Irmos Laužikaitės „Nelly Paltinienė“.

Vilniaus Žydų viešojoje bibliotekoje per metus įvyko 14 renginių. Iš viso juose dalyvavo 360 lankytojų, virtualiai renginiuose dalyvavo 1390 dalyvių (iš viso – 1750 dalyvių).

2021 m. gruodžio 21 d. įvyko Vilniaus žydų teatro generalinė spektaklio „Buvo buvo Vilnius“ repeticija, o 28 d. įvyko didžioji premjera, kurioje susirinko pilna salė žiūrovų (40 dalyvių).

## **Kvalifikacijos kėlimo renginiai**

2021 m. vyko kvalifikacijos kėlimo renginiai, skirti savivaldybių viešųjų bibliotekų specialistams, mokyklų bibliotekininkams, VAVB darbuotojams (vidiniai). Mokymai finansuoti iš bibliotekos biudžeto, Lietuvos kultūros tarybos iš dalies finansuotų projektų ir tarptautinių projektų lėšų, Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, kiti mokymai organizuoti bendradarbiaujant su Vilniaus visuomenės sveikatos biuru, Valstybine lietuvių kalbos komisija bei Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka.

- Regiono bibliotekininkų mokymai. 2021 m. Biblioteka organizavo 45 mokymus įvairiomis bibliotekininkams aktualiomis temomis. 32 iš anksto planuotuose mokymuose dalyvavo 515 dalyvių iš Vilniaus ir Alytaus apskričių savivaldybių viešųjų bei mokyklų bibliotekų (357 iš SVB, 158 iš mokyklų bibliotekų). 16 renginių vyko VAVB (Vilniaus mokymo centre), vieni išvažiuojamieji mokymai vyko Alytaus rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje. Likusi dalis mokymų vyko nuotoliniu būdu.

2021 m. vis dar jaučiant stiprią pandemijos įtaką, mokymų planas papildytas nenumatytais mokymais, atsirado galimybė pakviesti daugiau mokymų dalyvių. Šiuose mokymuose dalyvavo net 1676 dalyviai (iš jų didžioji dauguma prisijungė nuotoliniu būdu). Verta paminėti projekto „Prisijungusi Lietuva“: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ inžinerinio, kūrybinio bei programavimo paketo mokymus ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos rengtus mokymus, skirtus susipažinti su naująja LIBIS. Prie mokymų „Ką apie sveikatinimą turi žinoti kiekvienas bibliotekininkas“ buvo leista prisijungti neribotam dalyvių skaičiui (sieki 248). Dalyvių srautas nesuvaldytas ir rengiant mokymus „Bendravimo su vaikais ypatumai“ (228 dalyviai) bei „Bendravimas su įvairaus amžiaus bibliotekos vartotojais, konfliktų sprendimas“ (238 dalyviai). Specialistai savarankiškai tobulino žinias Andragogikos svetainėje <http://go-andragogy/eu> esančiose programose „Andragogika“, „Elektroninės paslaugos bibliotekoje“, „Išmaniųjų programėlių mokymai“.

- Naujos programos. Parengtos naujos mokymų programos: „Naxos ir EBSCO DB administravimas“ bei „Paieška EBSCO DB“ (vyriausioji informacinio raštingumo koordinatore Daiva Kiminaitė), „Bibliotekos dokumentų vertė“ (Informacinių išteklių centro vadovė Asta Kazakevičiūtė-Bankauskienė), „Bibliotekos komunikacija: galimybės ir iššūkiai“ (vyriausioji metodinė komunikacijai Donata Baniūnienė), bei „Microsoft MakeCode – pirmoji pažintis su programavimu ir galimas taikymas edukacijose“ (vyresnysis edukatorius Ugnius Raugas).

- Atnaujintos programos. 2021 m. atnaujintos šios mokymų programos – „Renginių organizavimas bibliotekoje“ (Skaitytojų aptarnavimo centro vadovė Aldona Jeleniauskienė) ir „Edukacinė veikla bibliotekoje: galimybės ir iššūkiai“ (Vyriausioji bibliotekininkė darbui su vaikais Odeta Maziliauskienė).

- LIBIS mokymai. Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai įgyvendinant projektą „Efektyvus Lietuvos viešųjų bibliotekų informacinės sistemos naudojimas siekiant pagerinti vartotojų aptarnavimo kokybę“ organizuoti mokymai Bibliotekos specialistams – „Katalogavimo modulis“ ir „Skaitytojų aptarnavimo posistemė“. Dalyvavę mokymuose specialistai (Vyriausioji bibliotekininkė paslaugų vadybai Karolina Šutova ir vyriausioji bibliotekininkė darbui su suaugusiais Lina Vidrinskienė) su naująja LIBIS supažindino ir Regioną – rugsėjo 28-30 d. Regiono bibliotekų kolegų išklause mokymus apie komplektavimą, spalio 26 d. – administravimą, spalio 27-29 d. – skaitytojų aptarnavimą, o lapkričio 30 d. apie katalogavimą (nuotoliniu būdu apmokyti 528 Regiono bibliotekininkai).

- Edukacinės programos. 2021 m. patvirtinta „Edukacinių programų teikimo, tvirtinimo ir kokybės užtikrinimo tvarka“.

- Biblioterapija. Įgyvendinant LR kultūros ministerijos finansuojamą priemonę „Aprūpinti bibliotekas socialinės bei informacinės atskirties gyventojų grupėms skirta įranga ir priemonėmis“ 2021 m. suorganizuotos 5 sąveikos grupinės biblioterapijos edukacijos socialinės ir informacinės atskirties gyventojų grupėms Regione (VšĮ „Sevilis“ ir VšĮ Antavilių pensionate, lektorė dr. D. Janavičienė ir smuikininkas S. Rubis).

- Įvyko mokymai „Kraštotyros darbo aktualinimas bibliotekose“. Bibliografai Zita Tiukšienė, Irena Nijolė Sisaitė, Jurgita Lazauskaitė, Linas Janulevičius į mokymus pakvietė Vilniaus regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų specialistus, kurie nėra dalyvavę kraštotyros mokymuose ir nedirba su „Vilnijos vartų“ komanda.

- Dalis Bibliotekos darbuotojų dalyvavo tvarumo mokymuose „Bibliotekos tvarumo deklaracija“. Vyriausioji bibliotekininkė Tatjana Grigorčenkienė po šių mokymų bei darbuotojų, besidominčių tvarumu grupės pasitarimų, parengė Bibliotekos tvarumo deklaraciją. Tai kolkas vienintelė tokia parengta deklaracija tarp bibliotekų:

<https://www.amb.lt/data/public/uploads/2022/01/tvarumo-deklaracija.pdf>

- Mokymų vertinimas. Aukščiausias įvertinimas (10) suteiktas šiems mokymų temoms: „Nuotolinio darbo įrankiai pradantiesiems“ (nuotoliniai mokymai); „Kaip atpažinti vartotoją sergantį epilepsija ir pirmosios pagalbos suteikimas“ (Vilniaus mokymų centre); „Paieška EBSCO duomenų bazėje – praktikumas“ (Alytaus raj. SVB).

Aktualiausi mokymai buvo apie nuotolinius darbo įrankius, kadangi tebesiaučiant pandemijai ir daugumą veiklų vykdant nuotolinėje erdvėje buvo poreikis įgyti kompetencijų valdant naujas technologijas. Biblioteka, siekdama skatinti didesnę duomenų bazių panaudojimą regione, rengė mokymus apie EBSCO duomenų bazes Alytaus rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje (Alytaus regiono duomenų bazių administravimo specialistams). Puikiai įvertinti mokymai apie epilepsijos atpažinimą ir pirmosios pagalbos suteikimą. Aukštą mokymų vertinimą lėmė temos aktualumas ir poreikis įgyti bazines žinias, praktiniai užsiėmimai ir diskusijos su lektorais.

Informacija apie mokymus regiono bibliotekoms buvo pateikiama elektroniniu paštu, skelbiama bibliotekos interneto svetainėje [www.amb.lt](http://www.amb.lt) esančiame kalendoriuje. Taip pat informacija skelbiama svetainės skiltyse „Pažinkite mus“, „Įvykę mokymai“, „Naujienos“, „Registracija į mokymus“.

Atsižvelgus į 2021 m. vykusių mokymų vertinimų analizę, 2022 m. rekomenduotini šie veiksmai:

- skleisti daugiau informacijos apie mokymų turinį. Informaciniuose pranešimuose apie vykstančius mokymus pateikti detalesnę informaciją apie mokymų turinį, lektorius;
- siekiant apmokyti tolimesniuose rajonuose esančius specialistus, vykdyti nuotolinius mokymus, taip suteikiant galimybę kelti kvalifikaciją;
- priklausomai nuo finansinių bei pandemijos lemiamų veiksnių, organizuoti daugiau kokybiškesnių išvažiuojamųjų mokymų į Regioną.

## **Skaitmeninio raštingumo ugdymas**

Metų pradžioje gyventojų informacinio raštingumo ugdymas vyko virtualioje erdvėje. Vyriausioji informacinio raštingumo koordinatore Daiva Kiminaitė rengė sesijas, kurių tikslas – motyvuoti gyventojus naudotis skaitmeniniais įgūdžiais. Planavome per metus mokyti 250 vilniečių, iš jų – 200 nuotoliniu būdu. Metų viduryje atšaukus karantiną ir Bibliotekai grįžus į kontaktinius mokymus, nuotoliniai mokymai II pusemetyje nebebuvo organizuojami. Vietoje 2021 m. planuotų 200 nuotoliniu būdu mokyti dalyvių, pasiektas mažesnis rodiklis – 129, o vietoje planuotų kontaktinių mokymų 50-ties dalyvių buvo pasiektas didesnis rodiklis – 123. Bendras mokyty vilniečių skaičius pasiektas didesnis nei planuota, t. y. 252.

Suorganizuoti mokymai užsiregistravusiems fiziniams asmenims – vilniečių grupėms ir Vilniaus ugdymo įstaigų: Vilniaus Senvagės gimnazijos, Vilniaus Broniaus Jonušo muzikos mokyklos, Vilniaus lopšelio – darželio „Skroblinukas“ pedagogams.

Medijų ir informacinio raštingumo mokymuose buvo dėstoma apie saugumą internete, kritinį mąstymą ir prenumeruojamas DB. Parengtos 3 mokymo programos, skirtos virtualių mokymų dalyviams: 1) MS Office Word; 2) MS Office Excel; 3) MS Office PowerPoint.

Bibliotekos lankytojus kvietėme dalyvauti Skaitmeninės savaitės renginiuose ir stebėti diskusijas Bibliotekos YouTube kanale: „Debesų kompiuterija“, „Kaip (iš)gyventi tarp ekranų?“, „Finansinis saugumas internete“.

Mokyklų bibliotekininkams surengti nuotoliniai mokymai „Microsoft MakeCode. Pirmoji pažintis su programavimu ir galimas taikymas edukacijose“. Mokymus vedė vyresnysis edukatorius Ugnius Raugalas. Mokyklų bibliotekininkai susipažino su nemokamu, patogių taikyti moksleivių edukacijose Microsoft MakeCode įrankiu, o taip pat programavimo pradmenimis, mokėsi nesudėtingų programėlių bei žaidimų kūrimo.

Apie Biblioteką, jos fondus, aptarnavimo tvarką, duomenų bazes, katalogus, dokumentų paiešką gauta ir įvykdyta 30550 informacinių užklausų (iš jų elektroninėmis priemonėmis – 1128). Naudotis kompiuterine įranga ir Bibliotekos paslaugomis mokėme vartotojus 296,5 val.

## **Duomenų bazių panauda**

Akcentuotinas vyriausiosios informacinio raštingumo koordinadorės, Regiono tarpinstitucinės prenumeruojamų DB administratorių grupės vadovės Daivos Kiminaitės indėlis į prenumeruojamų DB panaudos proveržį Regiono bibliotekose (toliau – Regiono DB).

Regiono DB panaudos pokytis 2021 m. buvo planuojamas vieno procento padidėjimu. Tuo tarpu, Regiono DB panauda išaugo 329,8 %. Panaudos pokytį lėmė: 1. Karantino atšaukimas ir galimybė bibliotekoms nuo 2021 m. vidurio dirbti įprastomis sąlygomis. 2. Ketveri Regiono DB administratoriams skirti mokymai, per kuriuos Regiono SVB darbuotojams suteiktos gilios teorinės ir praktinės žinios prenumeruojamų DB klausimais. 3. Kasdienis intensyvus DB administratorių konsultavimas telefonu, el. paštu ir Zoom platformoje, palaikant su SVB kolegomis nuolatinį ryšį ir taip skatinant per mokymus įgytas žinias taikyti kasdieniame DB administravimo darbe. 4. Reguliarus SVB direktorių informavimas apie jų paskirtųjų DB administratorių pasiekimus ar darbo trūkumus.

Regiono bibliotekose licencijuojamose DB peržiūrėtų turinio vienetų skaičius ataskaitiniais metais išaugo iki 26053. Vyriausioji informacinio raštingumo koordinadorė D. Kiminaitė parengė rekomendacijas Vilniaus regiono SVB prenumeruojamų DB administratoriams, taip pat rekomendacijas dėl NAXOS DB ketvirčio panaudos statistinių ataskaitų parengimo ir dėl EBSCO DB metinių statistinių ataskaitų parengimo ir jų pateikimo.

## **METODINĖ VEIKLA**

Parengėme priemonių, skirtų Regiono savivaldybių viešosioms bibliotekoms, 2021 m. planą (toliau – Planas), kuriame Regiono bibliotekininkams pasiūlėme kilnojamą, standinę, teminę ir virtualią parodą, naujienlaiškį, virtualią edukaciją ir kt. priemones. Plano priemonėmis pasinaudojo 13 Regiono bibliotekų ar jų filialų. Regione pagal Planą įgyvendintos 25 priemonės (parodos, paskaitos, pristatymai, renginiai). Pažymėtina suaktyvėjusi priemonių paklausa filialuose. Šis Planas rengiamas trečius metus.

Taip pat pasiūlėme 15 produktų Regiono metodinių priemonių planui mokyklų bibliotekoms. Skaitytojų aptarnavimo centro vadovė Aldona Jeleniauskienė dalyvavo nuotoliniame susitikime su mokyklų bibliotekininkais, išgirdo lūkesčius, pasikeitė nuomonėmis ir gerąja patirtimi.

2021 m. leidome du naujienlaiškius: atnaujintą „Adomo ir Marilės skaitiniai“ (VB) bei bibliografų parengtą ir vyresniojo multimedijų dizainerio Mindaugo Masaičio sumaketuotą „Naujienlaiškį kraštotyrininkams“. *Nuotraukos žemiau:*



Po Regioną keliavo mobiliosios knygų ir stendinės parodos „Totoriai Vilniaus krašte“, „Meno pamokos jūsų laisvalaikiui: dailės, keramikos ir tapybos technika, dailieji amatai“, „Žymiausių menininkų biografijos“ (su galimybe skolintis leidinius į namus) ir kt.

#### **Regiono bibliotekų tarybos veikla**

2021 m. vyko 2 Regiono bibliotekų tarybos posėdžiai. Pirmasis tarybos posėdis vyko nuotoliniu būdu balandžio 19 d. Posėdžio metu buvo aptartos regioninės veiklos aktualijos, VAVB naujienos, metodinių priemonių planas.

Gruodžio 16 d. VAVB įvyko antrasis Regiono bibliotekų tarybos posėdis, kurio metu kalbėta apie Regiono bibliotekų veiklą, VAVB veiklos aktualijas, diskutuota Tarybos organizaciniais klausimais.

#### ***Riešutas 2021***

Gruodžio 16 d. po Regiono tarybos posėdžio, įvyko tradiciniai kasmetiniai *Vilniaus regiono bibliotekų apdovanojimai „Riešutas“*. Apdovanojimai rengti 6-ąjį kartą. *Geriausias Vilniaus regiono bibliotekų vadovo apdovanojimas* (Graikinis riešutas) už bibliotekos infrastruktūros gerinimą, kolektyvo telkimą, bibliotekos įvaizdžio tobulinimą įteiktas Šalčininkų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktorei Olgai Mažeiko.

*Geriausia Vilniaus regiono bibliotekų konkurso „Riešutas 2021“ bibliotekininke* už įvairiapusiškas kūrybines iniciatyvas, naujų idėjų per meninius ir kultūrinius projektus įgyvendinimą, šiuolaikiškų ir aktualių vaikų užimtumo veiklų organizavimą, patrauklių erdvių skaitytojams kūrimą, išrinkta Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeinaus viešosios bibliotekos

Skaitytojų aptarnavimo ir vaikų literatūros skyriaus vyresnioji bibliotekininkė Lolita Pliukštienė.



*Akimirkos iš „Riešuto“ apdovanojimų*

*Geriausia bibliotekininkų komanda* (Lazdyno prizas) tapo Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito viešosios bibliotekos projekto „10 miestelių“ komanda, dvejus metus vykdžiusi projektą „Dešimt miestelių“, kurio įvairios turiningos bei gražios veiklos, sulaukė didelio visuomenės susidomėjimo.

Šventinio renginio metu pasidžiaugta Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeinaus viešosios bibliotekos prenumeruojamų duomenų bazių EBSCO ir NAXOS panaudos proveržiu, prie kurio prisidėjo vyresnioji bibliotekininkė Aistė Palinauskienė ir rekordine prenumeruojamos duomenų bazės BNS panauda Alytaus miesto Jurgio Kunčino viešojoje bibliotekoje bei Druskininkų savivaldybės viešojoje bibliotekoje.



## KOMUNIKACIJA. RYŠIAI SU VISUOMENE

2021 m. buvo įgyvendintos įvairios komunikacijos kampanijos, sulaukusios susidomėjimo ir prisidėjusios prie didesnio bibliotekos socialinių tinklų platformų lankomumo, dalyvavimo konkursuose bei naujienų sklaidos. Rengti pranešimai spaudai, patys populiariausi, sulaukę didelio žiniasklaidos dėmesio buvo pranešimai spaudai apie Skaitymo festivalį bei Koncertų projektą bibliotekoje.

**Bibliotekos svetainė.** 2021 m. bibliotekos interneto svetainėje buvo apsilankyta 87455 kartus, atskiruose svetainės polapiuose (regionas, vaikų biblioteka) lankytasi 26485 kartus. Svetainėse skiltyje „Naujienos“ sukurti ir publikuoti 179 informaciniai pranešimai.

**Pranešimai spaudai.** Išplatinti 9 pranešimai spaudai.

### Socialinių tinklų platformos

**Facebook.** Abonementų skaičius – 7253

Įrašai Facebook – 642

Apsilankymų skaičius – 62419

**Instagram.** Abonementų skaičius – 1012

Įrašai Instagram – 125

Instagram apsilankymų skaičius – 36752

Ypatingas dėmesys teko bibliotekos **YouTube** paskyrai – kryptingai augo vaizdo įrašų, tiesioginių transliacijų skaičius, inicijuotas vaizdo technikos įsigijimas transliacijoms ir įrašams, dėl to pasiektas didelis proveržis. 2021 metų sausį paskyra turėjo 69 sekėjus, 2021 metų gruodį – 153, kelis kartus augo įrašų YouTube skaičius. YouTube paskyroje lankytasi 4384 kartus.

### Įgyvendintos komunikacijos kampanijos

- Skaitymo skatinimo akcija – „Vasara su knyga“

Biblioteka dalyvavo skaitymo skatinimo programoje „*Skaitymo iššūkis*“. Populiarinant šią akciją aktyviai bendradarbiauta su Regiono bibliotekomis. Bibliotekos skaitytojai dalyvauti akcijoje raginti įvairiais būdais – kvietimais socialiniuose tinkluose, *Facebook* žinutėmis ir nuotraukomis, reklaminiame skydelyje informaciniame ekrane, plakatais, skirtukais ir kt. Į akciją aktyviai įsitraukė ir kolegės iš Regiono bibliotekų.

- *Skaitmeninės savaitės* komunikacija bibliotekoje

VAVB aktyviai prisidėjo prie informacijos apie 2021 m. kovo 22-28 dienomis vykusios „Skaitmeninės savaitės“ (angl. ALL DIGITAL Week) sklaidos. Šios savaitės metu vyko

nuotolinės paskaitos bei diskusijos, skirtos ugdyti skaitmeninius įgūdžius, atrasti technologijas bei jų kuriamą naudą, pritaikyti jas savo kasdienėje bei profesinėje veikloje.

- *Nacionalinės bibliotekų savaitės* komunikacinė akcija ir renginiai bibliotekoje

Balandžio 23-29 dienomis vyko Nacionalinė bibliotekų savaitė, kuri aktyviai pristatyta VAVB turimais kanalais – informacija skelbta bibliotekos interneto svetainėje, Facebook paskyroje, bibliotekos patalpose. Prie bibliotekų savaitės aktyviai prisidėta ir renginiais – organizuota fotografijų paroda „(Dirbančios) motinos portretas“, surengtas skaitytojų klubo virtualus susitikimas, Facebook tinkle vyko dėlionių žaidimas „SuDėliok BibLioteką“. Bibliotekų savaitės metu knygomato paslaugos naudotojams buvo dovanojami literatūriniai atvirukai, Facebook paskyroje transliuotas Rimanto Šalnos ir Lino Janulevičiaus pokalbis „A. Mickevičius ir jo epocha“ bei pristatyta ilgametė VAVB tradicija – *Pelėdos* –geriausio metų bibliotekininko apdovanojimų konkursas.



*2021 m. Pelėdų prizas*

- Festivalio „Nepatogus kinas“ komunikacija bibliotekoje

Gavus prieigos galimybes prie spalio 14-31 d. vykusios festivalio „Nepatogus kinas“ filmų, bibliotekos lankytojai aktyviai kviešti naudotis galimybe nemokamai pažiūrėti filmus.

- *Skaitymo festivalio* komunikacinė kampanija

Rugsėjo 6-11 dienomis vyko tradicinis VAVB „Skaitymo festivalis 2021“, skirtas vaikams ir jaunimui. Vilniečiai bei miesto svečiai kviešti į koncertus, susitikimus su rašytojais,

vertėjais, mokslininkais, ekskursijas, edukacijos vaikams ir suaugusiesiems. 2021 m. festivalio šūkis – „Fantastiką kuriame patys“. Aktyviai reklamuotas festivalis buvo gausiai lankomas, ypač daug lankytojų pritraukė edukacijos bei muzikiniai koncertai. Festivalis buvo ypatingas tuo, jog kelios edukacijos keliavo į Regiono bibliotekas – Trakų rajono savivaldybės viešąją biblioteką bei Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito viešąją biblioteką.

- Projekto „Koncertai A Mickevičiaus bibliotekoje“ komunikacinė kampanija

Kartu su Lietuvos kultūros taryba, Asociacija AGATA, radiju START FM ir (sub)kultūros e-žurnalu ore.lt rugsėjo mėn. buvo įgyvendintas projektas „Koncertai Adomo Mickevičiaus bibliotekoje“.

Su šūkiu „Klausyk muzikos legaliai!“ siekiama ne tik pristatyti aktualių Lietuvos jaunųjų muzikos autorių kūrybą, bet ir skatinti teisėtą muzikos kūrinių naudojimą. Koncertuose dalyvavo daugiau nei 400 svečių, informacija apie juos aktyviai viešinta internete, radijuje ir televizijoje bei spausdintinės reklamos pagalba (plakatai ir lankstinukai).

- „Biblioteka visiems“ konferencija ir bibliotekų manifesto komunikacija bibliotekoje  
Biblioteka 2021 m. rugsėjo 21 d. dalyvavo renginyje „Biblioteka visiems. Konferencija+“.

- Regiono bibliotekininkų konkurso „Riešutas“ komunikacija

2021 m. gruodžio 16 d. vykę kasmetiniai geriausio Regiono bibliotekininko rinkimai ir apdovanojimai „Riešutas 2021“ buvo plačiai pristatyti portaluose „Made in Vilnius“, „Alfa.lt“ bei regiono portaluose. Paskutinė publikacija pasirodė žurnale „Tarp knygų“, 2022 m. sausio mėn. numeryje.



Iš kairės į dešinę: „Koncertai Adomo Mickevičiaus bibliotekoje“ kvietimai, Akcijos „Vasara su knyga“ reklaminis plakat, Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės metu skaitytojams dovanotų atvirukų reklama, „Skaitymo festivalis 2021“

## Vidinė komunikacija

Aktyviai dalintasi įvairia kolegoms aktualia informacija vidiniame bibliotekos tinklaraštyje. Čia pateikta 17 naujienlaiškių bibliotekos darbuotojams, keltos naujienos. Šventiniu laikotarpiu vyko Kalėdinė komunikacinė kampanija bibliotekos darbuotojams – interaktyvus bibliotekos advento kalendorius; kūrybinės dirbtuvės kolegoms. Organizuotų nuotolinių mokymų „Bibliotekos komunikacija: kodėl kiekvieno darbuotojo indėlis yra svarbus“, skirtų kolegoms metu buvo skatinama aktyviau įsitraukti į darbuotojų tinklaraščio pildymą.



*Interaktyvus advento kalendorius. Kūrybinės dirbtuvės kolegoms*

## Bendradarbiavimas

Tęsėme kūrybinį bendradarbiavimą su Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondu, aktore Dalia Jankauskaite, istoriku, buvusiu Adomo Mickevičiaus muziejaus direktoriumi Rimantu Šalna, pasirašėme bendradarbiavimo sutartis su Vilniaus lopšeliu-darželiu „Skroblinukas“, Žemynos gimnazija, Lietuvos aklųjų biblioteka.

Palaiškėme kultūrinius ryšius ir tęsėme bendradarbiavimą su Kazachstano ambasada, Didžiojoje renginių salėje eksponavome parodą „Kazachstano moterys“, vyko šios parodos pristatymo renginys.

Bendradarbiavome su Vilniaus liaudies kultūros centru, kuris Bibliotekos kieme organizavo folkloro festivalio „Skamba skamba kankliai“ bei „Žolynų turgus“ renginius.

Nuo 2019 m. bendradarbiaudami su tarptautinio tinklo „Open House Worldwide“ nariu „Open House Vilnius“, įsijungiame į architektūros festivalį „Open House Vilnius“. Šiais metais per dvi dienas ekskursijose po XV a. siekiančius Bibliotekos rūsius ir kitas mūsų pastato erdves apsilankė daugiau kaip 300 žmonių.

Bendradarbiaujant su Vilniaus miesto savivaldybe ant Bibliotekos pastato atidengta atminimo lentelė Lietuvos valstybės kūrėjai, ateitininkei, politinei kalinei, Pasaulio tautų teisuolei Stefanijai Ladigienei (1901–1967 m.). Ši neeilinė asmenybė, savo namuose nuo

holokausto slėpusi prof. Ireną Veisaitę, 1942–1946 m. gyveno viename iš Trakų g. 10 pastatui priklausiusių butų.

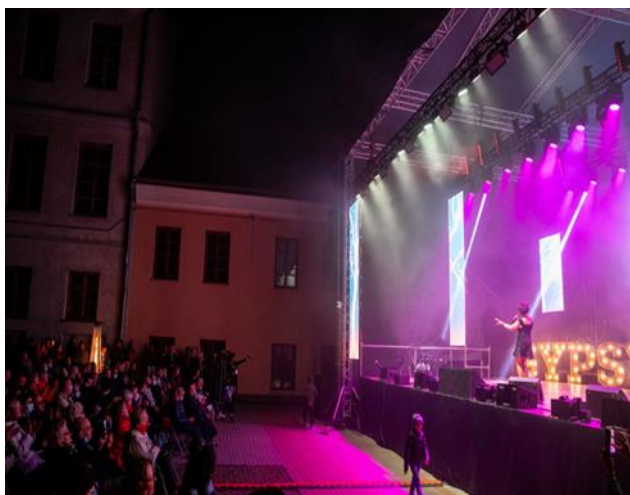
Palaikydami ir plėtodami ryšius su VšĮ „Heritas“, lankytojus pakvietėme į kultūros paveldo festivalio „HERITAS“ renginius Bibliotekos kieme.

Puoselėjome ilgametę draugystę su asociacija „Slinktys“. Jaunųjų kūrėjų festivalio renginiai ir edukacijos „Literatūrinės slinktys“ vyko ir Bibliotekoje.

Kartu su Lietuvos estų draugija organizavome Annikos Hanas fotografijų „Estijos moterys: veikloje su visa širdimi“ parodos atidarymą Bibliotekoje.

Bendradarbiavome su apskričių bibliotekomis, dalyvavome jų projektuose ir renginiuose. Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešosios bibliotekos knygų mugėje vyriausioji bibliotekininkė Austrų skaityklos veikloms Karmela Rudaitienė dalijosi patirtimi apie Bibliotekos skaitytojų klubus.

Jau kelinti metai nenutrūksta kultūriniai ryšiai su Lietuvos romų bendruomene bei jos pirmininku Ištvanu Kvik. Bibliotekos kieme vyko graži ir spalvinga „Gypsy fest“ muzikos šventė.



*„Gypsy fest“ akimirka Bibliotekos kieme*

Palaikėme ryšius su Austrijos bibliotekų užsienyje skyriumi (Federalinė Europos, integracijos ir užsienio reikalų ministerija), Šveicarijos ambasada Lietuvai Rygoje, Šveicarijos kultūros fondu Pro Helvetia.

Plėtodami ryšius su Vilniaus miesto savivaldybės Užsienio ryšių ir turizmo skyriumi, oficialia Vilniaus miesto Turizmo ir verslo plėtros agentūra „Go Vilnius“, tapome žurnalo „Neakivaizdinis Vilnius“ platintojais. Bibliotekos lankytojams suteikėme galimybę operatyviai gauti naujausius šio žurnalo numerius, įvairius lankstinukus apie Vilniaus seniūnijas, miesto šventes, renginius, kultūrinius projektus ir kt.

## PROJEKGINĖ VEIKLA

2021 metais ir toliau buvo vykdoma fondų bei naujų partnerių paieška, teikiami ir įgyvendinami vietiniai, regioniniai, nacionaliniai ir tarptautiniai projektai. Didelis dėmesys skirtas tradiciniam projektui „Skaitymo festivalis“, naujų kultūrinių renginių formatų paieškai bei tarptautiniams bendradarbiavimo tinklams stiprinti. Bibliotekai ir Vilniaus regionui skirti projektai dažniausiai įgyvendinami Lietuvos kultūros tarybos finansuotų projektų lėšomis.

### ***Bibliotekoje ir Vilniaus regione vykdyti projektai***

Įgyvendinti šie projektai:

- vykdyta 11 Kultūros paso edukacinių programų (*Knygų lobis, Šnipai bibliotekoje, Tapk kompozitoriumi, Prisijaukinkime pasaką, Atpažink ženklus, Atnaujink mane, Egodokumentai: lobių skrynia, kuri padeda atsiverti, Šešėlių pasakojimai, Interaktyvi pažintis su programavimu, 3D kūrybinės dirbtuvės: modeliavimas ir spausdinimas, Informacijos vandenynas: išmok plaukti ir nepaskęsi*).

- surengti 5 Lietuvos autorių koncertai Adomo Mickevičiaus bibliotekoje (finansavo Lietuvos kultūros taryba ir AGATA). Projektas įgyvendintas kartu su Lietuvos kultūros taryba, Asociacija AGATA, radiju START FM ir (sub)kultūros e-žurnalu ore.lt. Vykusių koncertų metu akcentuota autorių teisių bei legalaus kultūrinio turinio vartojimo svarba.

- Skaitymo festivalis 2021 m.
- pradėtas įgyvendinti projektas „Istoriniai pasimatymai“ (tęstinis, iki 2022 m. birželio).
- 2021 m. baigėsi keli tęstiniai nacionaliniai projektai, kuriuose Biblioteka dalyvavo kaip partnerė:

- balandžio mėnesį baigėsi nuo 2020 m. vykdytas projektas „*Apskričių viešųjų bibliotekų specialistų kompetencijų kėlimas*“ (kartu su kitomis 4 apskričių viešosiomis bibliotekomis). 2021 m. vyko 2 mokymai medijų raštingumo tema, buvo parengtos 2 mokymų programos-metodinė medžiaga apskričių viešosioms bei Regiono bibliotekoms.

- spalio mėn. 30 d. baigėsi tęstinis projektas „Biblioterapijos taikymas bibliotekose“, kurį organizavo Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Projekto tikslas buvo gerinti viešųjų bibliotekų specialistų kompetenciją sprendžiant socialinės atskirties problemas ir didinant kultūros prieinamumą visuomenei.

- gruodžio mėnesį baigėsi Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos vykdytas projektas „Efektyvus Lietuvos viešųjų bibliotekų informacinės sistemos naudojimas siekiant pagerinti vartotojų aptarnavimo kokybę“. Šio projekto metu visiškai atnaujinta modernizuota LIBIS sistema, kelta bibliotekos darbuotojų kvalifikacija siekiant kokybiško

darbo su naująja sistema. Projekto metu VAVB darbuotojai mokėsi kartu su kitų apskričių specialistais, rengė mokymus kolegoms iš Regiono bibliotekų. Projekto tikslai įgyvendinti, nors kilo daugybė techninių problemų diegiant naująją sistemą.

- baigėme įgyvendinti KM finansuotą priemonę „Aprūpinti bibliotekas socialinės bei informacinės atskirties gyventojų grupėms skirta įranga ir priemonėmis“.

- Biblioteka partnerio teisėmis dalyvavo Vilniaus rajono savivaldybės Centrinės bibliotekos (toliau – VRSVB) projekte „Vilniaus krašto totorių rašto fenomenas“. 2021 m. rugsėjo 11 d. Bibliotekos organizuotame „Skaitymo festivalyje“ vyko VRSVB parengta edukacija, o projektas uždarytas rugsėjo 17 d. renginio Keturiasdešimt totorių kaime metu (<https://www.amb.lt/lt/naujienos/vilniaus-krasto-totoriu-rasto-fenomenas/2703>).

- 2021 m. pateiktos naujos paraiškos į Lietuvos kultūros tarybą:

- atnaujinta ankstesniais metais teikta kvalifikacijos kėlimo programa (2022 m. vasario 10 d. paaiškėjo, kad dėl pakeisto programos aprašymo, paraiška ne visai atitiko keltus reikalavimus ir finansavimas nebuvo gautas).

- *Skaitymo festivalis 2022* (2022 m. vasario 10 d. paskelbtu Lietuvos kultūros tarybos sprendimu projektui finansavimas neskirtas).

- *Šeimadieniai bibliotekoje* (2022 m. vasario 10 d. paskelbta, kad projektas laimėjo ir jam skirtas finansavimas – 11000€).

- *Koncertai bibliotekoje* (2022 m. vasario 23 d. paskelbtu Lietuvos kultūros tarybos sprendimu projektui finansavimas neskirtas).

- vyriausioji kultūrinių veiklų koordinatore Rūta Skorupskaitė parengė projekto paraišką „Sofijos ir Juozapo Tiškevičių paveldas – dvarų kultūros atspindžiai“, kurią pateikė Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos. Finansavimas negautas.

### ***Tarptautiniai projektai***

2021 m. baigėsi tarptautinis Erasmus+ KA2 projektas „Kultūros paveldas ateičiai: atrask, dalinkis ir mokykis“ (angl. *Cultural Heritage for the Future: Discover, Share and Learn*), kuriuo buvo siekiama į kraštotyrinę veiklą plačiau įtraukti bendruomenės narius, tam pasitelkiant modernesnes viešinimo formas. Projekto trukmė 2018 09 01 – 2021 08 31. Dauguma projekto veiklų vyko 2019-2020 m., o 2021 m. balandžio 13-15 d. buvo surengti mokymai Vilniaus ir Alytaus apskričių savivaldybių viešųjų bibliotekų bei VAVB specialistams. Mokymuose dalyvavo ir projekto partneriai iš Danijos, Slovėnijos ir Estijos viešųjų bibliotekų. Projekto metu buvo sukurti 3 intelektiniai produktai: darbo su kultūros paveldu praktikų tyrimas-studija „Bibliotekos bendruomenėms“ (<https://bit.ly/2UQLW1N>), gairės „8 žingsniai, kaip pakviesti ir

įtraukti bendruomenes į kraštotyrimines veiklas“ (<https://bit.ly/2UeosUn>) ir interneto svetainė „Bičių korys. Bendruomenių kraštotyra“ (<https://bendruomeniukrastotyra.lt/>). 2021 m. pateikus ataskaitą, projektas surinko 66 balus ir buvo įvertintas „gerai“.

2021 m. baigėsi ir projektas „Biblioteka kaip suaugusiųjų neformaliojo švietimo centras“ (angl. *Library as the Center for Non-Formal Learning Activities of Adult*). Projektas prasidėjo 2020 m. gruodžio mėn. ir truko metus, jo pagrindinis tikslas buvo dalintis gerąja neformaliojo švietimo veiklos patirtimi viešosiose bibliotekose. Projektu siekta stiprinti bibliotekininkų anglų kalbos žinias, profesines kompetencijas, skatinti įgyti naujų įgūdžių, padedant tenkinti suaugusiųjų poreikius. Projekto įgyvendinimo forma buvo partnerių mobilumo vizitai. Bibliotekos partneriai – kolegės iš Kroatijos Petar Preradovic viešosios bibliotekos Lucija Miškić-Barunić ir Ana Peranić su bibliotekos veiklomis ir paslaugomis susipažino 2021 m. rugsėjo 20-24 d.

Taip pat 2021 m. bibliotekoje buvo įgyvendintas Erasmus+ Mobility projektas, kurio tikslas – dalintis gerąja darbo su duomenų bazėmis ir kultūrinės veiklos viešiniu patirtimi. 2021 m. rugpjūčio 31 d. projekto partneriai iš Vroclavo (Lenkija) universiteto bibliotekos – Tadeusz Juchniewicz ir Karina Soltysiak lankėsi VAVB.

Toliau palaikyti ryšiai su tarptautinių projektų Eurodesk bei „My Green Identity“ partneriais – dalyvauta nuotoliniuose susitikimuose ir kūrybinėse dirbtuvėse.

## VEIKLOS TYRIMAI

- *Tyrimas „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vartotojų pasitenkinimas paslaugomis“.*

2021 m. metais, įgyvendinant Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. ĮV-675 „Dėl kultūros įstaigų vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimo metodikos patvirtinimo“ patvirtintą metodiką, atliktas tyrimas „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos vartotojų pasitenkinimas paslaugomis“. Tyrimo tikslas – nustatyti esamą VAVB vartotojų pasitenkinimą paslaugomis.

Šio tyrimo uždaviniai yra: 1) išsiaiškinti vartotojų nuomonę apie VAVB teikiamas paslaugas bei aptarnavimo kokybę; 2) apibendrinti tyrimo rezultatus ir numatyti jo panaudojimo galimybes VAVB paslaugoms bei aptarnavimo kokybei gerinti. Pagrindinės tyrimo išvados:

1. Bibliotekos veikla ir teikiamos paslaugos yra vertinamos palankiai. 2. Palankiai įvertintos paslaugos, kurių kokybė susijusi su bibliotekos personalo profesionalumu bei kompetencijomis. Patenkinti 96,5%. 3. Respondentų pastabose minimas nepatogus bibliotekos



darbo laikas. 4. Fizinė bibliotekos aplinka patenkinti 98% respondentų. 5. Bibliotekos elektroninės paslaugos tenkina 68,3 % apklaustųjų, tačiau tam 2021 m. įtakos turėjo atnaujinama LIBIS bei elektroninis katalogas (kyla sunkumų naudojantis elektroniniu bibliotekos katalogu, norint rezervuoti, užsakyti arba pratęsti leidinių atsiėmimo laikotarpį, atliekant paiešką). Informacijos sklaida apie bibliotekos veiklą ir paslaugas (bibliotekos svetainėje, „Facebook“ paskyroje ir pan.) tenkina 89 % apklaustųjų. 6. Bibliotekos organizuojama kultūrinė ir edukacinė veikla vertinama palankiai, apklaustieji visiškai arba iš dalies patenkinti kultūrinėmis veiklomis bibliotekoje – 92,2%.

- *Vidinės komunikacijos analizė*

2021 m. buvo atlikta analizė, skirta įvertinti Bibliotekoje naudojamus vidinės komunikacijos kanalus ir priemones, galimas komunikacijos problemas tarp darbuotojų ir vadovų. Šios analizės tikslas – įvertinti bibliotekos vidinę komunikaciją.

Apklausa apie vidinę komunikaciją ir psichologinį klimatą bibliotekoje buvo atlikta pirmą kartą, joje dalyvavo 39 bibliotekos darbuotojai (50 %).

Efektyvi vidinė komunikacija užtikrina savalaikį informacijos perdavimą, kokybišką darbuotojų tarpusavio bendravimą bei dalyvavimą įvairiose bibliotekos veiklose.

Vidinės komunikacijos kanalai ir priemonės. Aktuali informacija ir naujienos bibliotekos darbuotojus dažniausiai pasiekia per vidinį tinklaraštį ir naujienlaiškius, tiesioginius vadovus. Bibliotekos darbuotojų nuomone, šiuo metu vidinės komunikacijos kanalų pakanka, tačiau akcentuojama gyvo bendravimo svarba ir bendrų renginių, susirinkimų bei neformalių veiklų poreikis.

Vidinės komunikacijos trūkumai. Apklaustos dalyviai išskiria, jog bendraujant su kolegomis iš kitų centrų pastebimas grįžtamojo ryšio trūkumas, perduodama daug nereikšmingos informacijos arba ji perduodama ne laiku. Taip pat kiek daugiau nei 15% respondentų nurodė, kad sprendimus iš tiesioginio vadovo dėl tolimesnių darbų sužino tą pačią dieną, o tai skatina netikslingą informacijos perdavimą ir problemų sprendimą.

Bibliotekos mikroklimatas ir mobingas. Darbuotojai pageidauja tolygaus darbų paskirstymo pagal turimas kompetencijas, kai įvairių sričių specialistai įsitraukia į tam tikras veiklas bibliotekoje, jiems yra svarbu būti motyvuojamiems ir atitinkamai vertinamais. 84,6 % respondentų nurodė, kad spaudimo, patyčių ar kitų mobingo apraiškų nepatyrė.

Kadangi ši analizė buvo atliekama pirmą kartą, pagrindinė rekomendacija būtų kartoti tokį tyrimą bent po metų, kuomet būtų galima įvertinti pokyčius. Reikėtų atkreipti dėmesį į klausimų formuluotes, nes neretai respondentai nežino kokio laikotarpio rėmuose turėtų būti

vertinamas bibliotekos mikroklimatas. Pirmasis tyrimas yra pradinis žingsnis siekiant vertinti mobingo apraiškas tarp darbuotojų, tokios analizės turi būti kartojamos nuolatos.

- *Regiono bibliotekų tinklapijo naudojimas*

2021 m. pradžioje atlikta apklausa apie Regiono bibliotekų tinklapijo (amb.lt/regionas/lt) naudojimą. Apklausos tikslas – išsiaiškinti tinklapijo vartotojų nuomonę apie tinklapijo turinį, informacijos kokybę ir aktualumą. Dauguma regiono bibliotekų specialistų yra patenkinti esama regiono bibliotekų tinklapijo struktūra, turiniu ir pateikiamų naujienų įvairove.

Regiono bibliotekų specialistus labiausiai domina naujienų skiltyje pateikiami straipsniai ir pranešimai apie A. Mickevičiaus bibliotekos teikiamas paslaugas ir produktus, bibliotekoje vykstančius arba planuojamus renginius, parodas. Taip pat daug dėmesio skiriama informacijos peržiūrai apie mokymų planus ir kvalifikacijos kėlimo galimybes. Regiono specialistus domina metodinės rekomendacijos, informacija apie naujus metodinius leidinius, naudingų šaltinių sąrašai.

71 % respondentų pageidautų, kad Regiono tinklapyje atsirastų visų 13 regiono bibliotekų tinklaraštis, kuriame kiekviena savivaldybės viešoji biblioteka galėtų dalintis svarbiausiomis naujienomis.

## **PERSONALAS**

2021 m. įvyko daug pokyčių personalo sudėtyje. Labai keitėsi Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centro darbuotojai. Nuo 2021 m. gegužės mėn. iš vaiko auginimo atostogų grįžo vyriausioji metodininkė mokymams Roma Lazinkienė, kuri perėmė mokymų organizavimo bei koordinavimo veiklas iš iki tol šias pareigas ėjusios vyriausiosios metodininkės edukacijai Audrutės Sadeckienės. 2021 m. liepos mėn. į pensiją išėjo ilgametis bibliotekos darbuotojas, buvęs VAVB direktorius ir RBMVC vadovas Petras Zurlys. Laikiniai centro vadovo pareigas eiti buvo pavesta vyriausiajai metodininkei-analitikei Gretai Bacevičiūtei. Nuo 2021 m. lapkričio mėn. iš darbo išėjus vyriausiajai metodininkei projektams Ievai Pranckūnaitei, jos pareigas perėmė vyriausioji metodininkė mokymams Roma Lazinkienė.

2021 m. gruodžio 1 d. RBMVC vadove tapo VAVB darbuotoja Žydrūnė Tichanavičienė.

Informacinių išteklių centre irgi įvyko pokyčių. Įsteigtas naujas vyriausiojo bibliotekininko fondo organizavimui etatas. Buvusi skaitmeninimo grupė praplečiama ir tampa Atminties kolekcijų ir skaitmeninimo grupe, kuriai pridedama Atminties fondų priežiūra; buvęs bibliotekininko padėjėjo etatas keičiamas į skaitmenintojo etatą; atsiranda naujas etatas –

bibliotekininko skaitmenintojo (kompetencijos – ir dokumentų priežiūra bei paruošimas skaitmeninimui ir saugojimui).

## **ASMENS DUOMENŲ APSAUGA**

2021 m. įgyvendintos funkcijos, susijusios su asmens duomenų tvarkymu ir apsauga.

Asmens duomenų tvarkymas:

- metų eigoje buvo vykdoma stebėseną, kaip įgyvendinami bibliotekos Asmens duomenų tvarkymo taisyklėse nustatyti reikalavimai, rinkta informacija apie duomenų tvarkymo veiklos neatitikimus;

- naujai priimtų darbuotojų integravimas ir adaptavimas bibliotekoje:

nauji bibliotekos darbuotojai supažindinti su asmens duomenų tvarkymo taisyklėmis ir saugumo užtikrinimu, asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą reglamentuojančiais dokumentais bei taikomomis saugumo priemonėmis.

- parengta ir 2021 m. rugsėjo 13 d. patvirtinta atnaujinta „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos darbuotojų adaptavimo programos įgyvendinimo tvarka“, kurios įgyvendinimas užtikrino nuoseklią naujo bibliotekos darbuotojo adaptaciją bei integraciją;

- asmens duomenų tvarkymo LIBIS ir ibiblioteka.lt taisyklės: vadovaujantis susitarimu ir LNB direktoriaus 2021-07-30 patvirtintomis „Asmens duomenų tvarkymo Lietuvos integralioje bibliotekų informacijos sistemoje (LIBIS) ir Bibliotekų elektroninių paslaugų portale [www.ibiblioteka.lt](http://www.ibiblioteka.lt)“ taisyklėmis, buvo peržiūrimi ankstesni Bibliotekos teisės aktai dėl asmens duomenų tvarkymo ir apsaugos, įskaitant ir personalo konfidencialumo užtikrinimą. „Asmens duomenų tvarkymo Lietuvos integralioje bibliotekų informacijos sistemoje (LIBIS) ir Bibliotekų elektroninių paslaugų portale [www.ibiblioteka.lt](http://www.ibiblioteka.lt)“ taisyklėse ir Susitarime numatyty įpareigojimų duomenų tvarkytojui įgyvendinimas yra suplanuotas 2022 metais.

## **KITA VEIKLA**

Biblioteka dalyvavo įvairių konsorciūmų, draugijų, asociacijų veikloje:

- Lietuvos bibliotekų taryba (tarybos pirmininkė yra E. Banionytė);
- Lietuvos apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos (AVBA) narė (E. Banionytė yra pirmininkė);

- Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos (LMBA) narė (E. Banionytė yra pirmininkė);
- EIFL (Electronic Information for Libraries) narė (E. Banionytė yra valdybos pirmininkė);
- Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) narė (skyriaus pirmininkė A. Kazakevičiūtė-Bankauskienė).

## **APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS**

Paslaugas, kurioms šiais metais skyrėme daugiausiai dėmesio, galima apibendrinti pasitelkus penkias pagrindines funkcijas:

- *informacinės visuomenės ( bendruomenės) plėtra* apėmė informacinių technologijų, interneto ir duomenų bazių prieigos skatinimo, informacijos tikslinėms vartotojų grupėms ir viešosios informacijos paslaugų vietos bendruomenėms teikimo, stiprinimo ir plėtojimo veiklas.
- *kultūros plėtra* apėmė kultūros ir skaitymo propagavimo ir ugdymo, kraštotyros, knygos ir skaitymo kultūros renginių organizavimo veiklas.
- *laisvalaikio veiklos plėtra* apėmė laisvalaikio renginių, švenčių, ekskursijų ir klubų veiklų organizavimą ir paslaugų teikimą.
- *socialinės sanglaudos ir bendruomenės plėtra* apėmė tikslingas vietos bendruomenių telkimo paslaugas, neįgaliųjų ir kitų socialiai atskirtų bendruomenių grupių integracijos, pilietinės visuomenės ugdymo, tvarumo ir kt. iniciatyvas.
- *švietimo ir edukacinės veiklos plėtra*: kuriamos mokymosi visą gyvenimą sąlygos – nuo tikslinių mokymų gyventojams iki teminių edukacijų ir aktualių įgūdžių ugdymo mokomųjų renginių organizavimo ir jų įgyvendinimo.

Pakito ne tik paslaugos vartotojams, tačiau ir paslaugos Bibliotekos darbuotojams. Projektinės veiklos ir mokymų dėka pakoreguoti pačių Bibliotekos darbuotojų darbo būdai ir įpročiai, ugdyta darbuotojų kvalifikacija, aktyviai dalyvauta nuotolinėse konferencijose, seminaruose ir kt.

Bibliotekinių darbo procesų automatizavimas turėjo leisti sutaupyti laiko ir daugiau dėmesio skirti vartotojų aptarnavimui, tačiau LIBIS modernizavimo (LNB projektas) darbai šį planą sugriovė, programos modernizavimas vyko lėtai ir nesilaikant grafiko, nespėta atsižvelgti į specialistų siūlymus. Nuolat stringanti LIBIS sistema, su programa nesąveikaujantys savitarnos, knygomato, knygų gražinimo įrenginiai ir kitos problemos sukėlė skaitytojų

nepasitenkinimą, menkino Bibliotekos prestižą, kėlė stresą darbuotojams. Dažnai prie konsultantų darbo vietų nutįsdavo eilės, leidinių išdavimą arba gražinimą tekdavo spręsti rankiniu būdu.

Demografinė situacija, pasikeitę skaitytojų įpročiai, besitęsianti pandemija, karantinas ir ekstremali situacija valstybėje, nuolat kintantys ir nepaliekantys laiko pasirengimui ekstremalių situacijų vadovo sprendimai nesuteikė galimybių telkti skaitytojus, tvariai planuoti ir subalansuoti šiuos planus įgyvendinti. Daugelis Bibliotekos veiklų persikėlė į internetą, sumažėjo fizinių kontaktų. Dėl minėtų priežasčių stebimas registruotų skaitytojų ir fizinių lankytojų mažėjimas. Dėl suprantamų ir aukščiau paminėtų priežasčių fizinių apsilankymų Bibliotekoje irgi mažėjo, tačiau didėjo virtualūs apsilankymai, dėl to bendras planuotas 2021 metų lankomumas pasiektas.

Dėl nuolat iškylančių papildomų ir nenumatytų darbų (GP tikrinimas prie durų, darbo pertvarkymas, nekokybiškai veikianti LIBIS sistema, darbuotojai skundėsi nuolat patiriamu emociniu stresu ir dideliu darbo krūviu. Komandinis darbas, kolektyvo pastangomis kuriama gera atmosfera, pokalbiai ir diskusijos leido išspręsti problemas be didelių konfliktų.

2021 m. buvo įgyvendinamas „Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešosios bibliotekos pastatų Trakų g. 10 ir 12, Vilniuje, modernizavimas“ projektas, vykdomas pagal 2016-09-29 sutartį su Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau –CPVA) Nr. 07.1.1-CPVA-V-304-01-0001 buvo baigtas ir pateiktas valstybinei komisijai. Dėl valstybinės komisijos naujai nustatytų projekto trūkumų šalinimo, pridavimas užtruko iki III ketvirčio pabaigos. 2021-09-17 pasirašytas statybos užbaigimo aktas Nr. ACCA-00-210917-00182. Galutinai užbaigta projekto CPVA patikra. Projektas baigtas. Įgyvendinta 100 proc.

Startavo ir naujas bibliotekos pastatų, esančių adresu Trakų g. 10, Vilnius: korpusas „A“ unikalus Nr. 1094-0387-7010, korpusas B“, unikalus Nr. 1094-0387-7052 ir korpusas „C“, unikalus Nr. 1094-0387-7022 kapitalinio remonto projektas. Atliktas viešasis pirkimas, kurį laimėjo UAB „Maspro“. Projektavimas vyko labai komplikuoti, atsiliekant nuo sutarto grafiko, todėl nebuvo galimybės atlikti visų projekte „Kultūros paskirties statinių (unikalus Nr. 1094-0387-7010, unikalus Nr. 1094-0387-7022, unikalus Nr. 1094-0387-7052) Trakų g. 10, Vilniuje, kapitalinio remonto projektas“ numatytų darbų, įsisavinti visų numatytų asignavimų. Atlikus viešąjį pirkimą, pavyko parinkti langų keitimo rangovą. Sutartis buvo pasirašyta su UAB „Ekstra statyba“.

Metų pabaigoje prasidėjo pasiruošimas langų keitimo darbams. Reikėjo numatyti darbų eiliškumą ir atlikimo grafiką.

Vykdėme Vilniaus Žydų viešosios bibliotekos perdavimą Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai. Buvo įvykdytas fondo patikrinimas, pateikta patikrinimo išvada – gruodžio pabaigoje jį sudarė – 10248 fiz. Vnt. dokumentų.

## VEIKLOS KRYPTYS 2022 M.

Vadovaudamiesi „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos 2022 metų veiklos planu“ ir kitais dokumentais planuojame:

- vykdyti skaitymo skatinimo veiklas Regione ir Bibliotekoje pagal numatytą priemonių planą;
- teikti metodinę pagalbą ir konsultacijas Regiono bibliotekoms;
- dalyvauti Regiono bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo programose.
- naujai įkurtoje Vilnistikos skaitykloje teikti bibliografines paslaugas, rengti temines parodas ir kitas veiklas. Atlikti čia teikiamų bibliografinių paslaugų paklausos analizę;
- teikti konsultacijas per ZOOM ir TEAMS platformas (iš anksto susitarus);
- papildyti skolinamų į namus 2022 m. naujausių žurnalų sąrašą;
- minėti Pranciškaus Skorinos metus, nes sukaks 500 metų, kai Vilniuje buvo įkurta pirmoji Rytų Europoje spaustuvė ir išspausdinta pirmoji knyga Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje – P. Skorinos „Mažoji kelionių knygelė“ (1522 m.); Lietuvos konstitucijos 100-metį, Lietuvos universiteto 100-ąsias metines, rašytojos Marijos Ivanauskaitės-Lastauskienės (Lazdynų Pelėdos) 150-ąsias ir Jono Meko 100-ąsias gimimo metines, savanorystės, Lietuvos jaunimo, karaimų ir kt. žymes datas;
- plėtoti *Biblioteka visiems* viziją, tobulinti esamas ir kurti naujas paslaugas įvairių negalių turintiems žmonėms:
  - teikti bendravimo kortelių gaminimo paslaugą Bibliotekoje ir Regione – naudojantis programine įranga „Boardmaker“; sudaryti galimybę atsispausdinti dokumentus Brailio raštu, laminuoti ir įrišti; populiarinti ELVIS, išduoti į namus garsines ir Brailio raštu parašytas knygas;
  - prisidėti prie sensorinių žemėlapių kūrimo mokymų Regiono bibliotekoms;
  - vykdyti sensorinius skaitymus.

- fondą papildyti ne mažiau kaip 11 tūkst. fiz. vnt. naujų dokumentų, iš fondo pašalinti ne mažiau 10 tūkst. fiz. vnt. ;
- ne mažiau kaip 70 proc. šių leidinių dislokuoti atviruose fonduose;
- Bibliotekos fondus optimizuoti ir pasirengti bibliotekos kapitaliniam remontui:
  - dirbti su fondu (patikra, perskirstymas, perdavimas, atrinkimas nurašymui ir t.t.) – su atvirųjų bei uždarytųjų fondų dokumentais, parengiant fondą galimam perdislokavimui (daugiau kaip 400 tūkst. fiz. vnt.);
  - panaikinti saugyklos fondą (56 tūkst. fiz. vnt.), jame esančius dokumentus perskirstant ar nurašant.
- didinti Bibliotekos Atminties kolekcijų pasiekiamumą skaitytojams:
  - tvarkant Atminties fondus, toliau skirstyti rinkinius (autografuoti leidiniai, išėivijos kolekcija ir kt.) ir juos pristatyti skaitytojams virtualiuose pristatymuose (ne mažiau 4 pristatymų);
  - pertvarkant skaitmeninimo procesus, įkūrus ir praplėtus Atminties kolekcijų ir skaitmeninimo grupės veiklą, skaitmeninant Vilnistikos kolekciją (ne mažiau 50 fiz. vnt.), iš viso suskaitmeninti ne mažiau 4000 skaitmeninių vaizdų;
  - ekspertuojant autorių teises dokumentų (našlaičių) – ne mažiau 20 dokumentų.
- nuo 2022 m. pradėti įgyvendinti ilgalaikę strategiją, didelį dėmesį skiriant tvarumui.

Pagal VAVB centrų ataskaitų tekstus 2021 metų ataskaitą parengė Andromeda Žandaravičienė, direktorės pavaduotoja.

Nuotraukų autoriai – Donata Baniūnienė, Mindaugas Masaitis, Milda Bieliauskaitė, Aldona Jeleniauskiene, Tomas Ivanauskas.